

JUN 2022. BROJ 66 NEPROCENJIV PRIMERAK

OPTIMIST

www.optimist.rs

**ODRASTANJE
NIJE LAKO BITI LGBT+ TINEJDŽER**

SERIJA HEARTSTOPPER

AKCIJA

do 1. jula 2022.

BOTULINSKI TOKSIN

25% popusta na tretman glabele

EPILACIJA

Zakažite prvi tretman epilacije pazuha
ili bikini zone i ostvarite popust od 50%

MUSCLEMAKER

Ostvarite popust ukoliko
radite dve regije odjednom

NEW FACE

Ostvarite popust zakazivanjem
kombinovanog tretmana biorevitalizacije
plus lasera za lice, vrat i dekolte

Epilion
DERMA LASER
Pr(a)vi izbor!

TC Ušće
III sprat
BEOGRAD
www.epilion.rs

Telefon _____
011.3111.411

069.EPILION

OSNIVAČ I IZDAVAČ:
Gej lezbejski info centar
GODINA OSNIVANJA:
2011.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Predrag Azdejković

SARADNICI: Zoran Janković, Milan Arandelović,
Milan Živanović, Bogdan Petrović,
Jovana Ivetić, Milica Simonovski, Tamara
Vlaškalin, Filip Obradović, Miloš Peri, Ivana
Nikolić, Nemanja Marinović, Marko Radojičić

NASLOVNA STRANA:

Serijski Heartstopper - Netflix

WEB: www.optimist.rs

E-MAIL: optimistmagazin@gmail.com

FB PAGE: [www.fb.me/optimist.rs](https://www.facebook.com/optimist.rs)

ŠTAMPA: Newpress

PODRŠKA:

MAGAZIN MOŽETE ČITATI I NA:

MAGAZIN PRIHVATA NADLEŽNOST:

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

305

OPTIMIST : vodič kroz gej Srbiju / glavni i odgovorni urednik Predrag
M. Azdejković. - God. 1, br. 1 (jun 2011). - [S. l.] : Regionalni info
centar, 2011. (Smederevo : Newpress). - 21 cm

Dvomesечно. - Naslov 1. broja: Optimizam
ISSN 2217-6756 = Optimist
COBISS.SR-ID 186184972

IZDVAJAMO

PONOS UKRAJINE

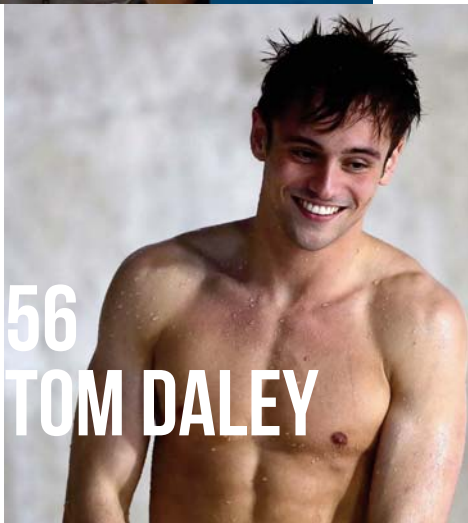
ŽIVOT NA LINJI 6 FRONTA

18

INVENTING BOKI 13

FILM FIRE ISLAND 50

S tojite kod aparata za kafu i vaše kolege i kolegice razgovaraju o svojim planovima za godišnji odmor. Vi čutate jer ne možete da navedete osobu sa kojom ćete provesti odmor. Kako se osećate? Kako vaše kolege i kolegice tumače vašu zatvorenost? Smatraju li vas nepristupačnom osobom, pretenzionom, da možda niste timski igrač ili čak da sa vama nešto nije u redu? Da li govorite neistine o svojoj porodici, s kim živite ili s kim ste u vezi? Da li ste bili u situaciji da sebe predstavljate kao heteroseksualnu osobu i izmišljate događaje kako biste se uklopili u „prihvatljiv sistem“? Smatrate li da ćete, ukoliko otkrijete svoju seksualnu orijentaciju i identitet na radnom mestu, biti diskriminirani ili da nećete moći da napredujete? Plašite li se da ćete možda biti i otpušteni, bez obzira što ne radite ništa loše, nego samo ostajete svoji? Sa ovim i sličnim pitanjima svakodnevno na posao odlazi veliki broj LGBTI+ radnika i radnica u Srbiji. Realnost pokazuju i rezultati Godišnjeg LGBTI+ istraživanja koje, od 2018. godine, svake godine sprovodi Centar za istraživanje i razvoj društva IDEAS.

Čak 46% LGBTI+ zaposlenih doživelo je emocionalno nasilje na radnom mestu koje uključuje uvrede, širenje glasina i pretnje, dok je zapanjujućih 9% doživelo i fizičko nasilje, govore podaci ovogodišnjeg istraživanja koje je

dana borbe protiv homofobije, transfobije i biofobije (IDAHOT). Čak 94% LGBTI+ zaposlenih smatra da kompanije i relevantne institucije ne mogu da ih zaštite od diskriminacije na radu.

Kako bi se ubrzala saradnja, koordinacija i konsolidacija kompanija koje aktivno rade na poboljšanju položaja LGBTI+ zaposlenih, Centar za istraživanje i razvoj društva IDEAS i IKEA okupile su značajan broj kompanija u cilju kreiranja inkluzivnije, pravednije i prosperitetnije klime u privrednom sektoru za LGBTI+ građane i građanke.

„Biznis sektor svakodnevno menja život ljudi u potrošačkom smislu jer živimo u materijalnom svetu. Ali ono što se postavlja pred nama kao izazov je kako da biznis sektor, zajedno sa institucijama, utiče ne samo na ekonomiju, nego i na socijalnu pravdu, izgradnju humanijeg društva i prijateljskog radnog okruženja za sve“, rekla je na otvaranju skupa ministarka za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Gordana Čomić, ističući da ako smo u stanju da menjamo materijalni svet, onda možemo napraviti i socijalne promene koje će dovesti do boljeg položaja svih manjinskih i marginalizovanih grupa, među kojima su i naši LGBTI+ građani i građanke.

„Naš cilj je da stvorimo potpuno inkluzivno radno okruženje i pružimo jednake mogućnosti svima, bez obzira na seksualnu orijentaciju, rodni identitet ili neko drugo lično svojstvo. Verujemo u dijalog i vrednosti koje IKEA neguje – diverzitet i inkluziju, rekao je Otto van Daal, menadžer za ljudske resurse i korporativnu kulturu kompanije IKEA za jugoistočnu Evropu, ističući da je ideja kompanije da svakodnevno kreira bolji život za sve ljude, počevši od zaposlenih.

Mladen Antonijević Priljeva iz IDEAS-a podsetio je da LGBTI+ osobe predstavljaju jednu od najvećih manjinskih grupa radnika, ali, na žalost, i dalje izloženu visokom riziku od nasilja, diskriminacije, kao i verbalnog i drugog uznemiravanja na radnom mestu. On je dodao da ova organizacija već godinama pruža kompanijama sveobuhvatnu podršku u razvoju, adaptaciji i primeni antidiskriminacionih mera i politika koje za cilj imaju obezbeđivanje

pravednijeg i bezbednijeg radnog okruženja za sve LGBTI+ zaposlene.

POLOŽAJ LGBTI+ OSOBA U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA

LGBTI+ RADNICI

PIŠE: TAMARA VLAŠKALIN

predstavljeno na skupu za predstavnike i predstavnice kompanija povodom Međunarodnog

A koliko se LGBTI+ osobe osećaju (ne)bezbedno u svom radnom okruženju govore i podaci IDEAS-ovog istraživanja da svaki deseti LGBTI+ zaposleni otvoreno izražava svoj identitet na poslu, a čak 51% krije svoju seksualnu orijentaciju i/ili rodni identitet. Značajan broj LGBTI+ zaposlenih izjavio je da je doživio diskriminaciju na poslu ili prilikom traženja posla, a čak 40% veruje da ima manje mogućnosti za napredovanjem na radnom mestu samo zato što pripada ovoj društvenoj grupi.

"Ono što je izuzetno važno da istaknemo je da živimo u društvu u kojem LGBTI+ osobe nisu prihvaćene i još uvek ne mogu da žive slobodno. U prilog tome govori činjenica da 48% LGBTI+ osoba u Srbiji krije čak i od porodice i najbližih svoj identitet. U poslednjih pet godina gotovo svaka četvrta LGBTI+ osoba je doživela ozbiljniji oblik nasilja samo zbog svoje seksualne orijentacije ili rodnog identiteta", istakao je Marko Milanović, direktor IDEAS-a. On je naglasio da zbog učestalih iskustava nasilja, ali i situacija koje učesnici i učesnice u istraživanju doživljavaju kao diskriminatorna, možemo zaključiti da živimo u društvu u kojem su predrasude duboko ukorenjene, a kompanije kroz veoma strpljiv rad i rad na promeni vrednosti mogu da doprinesu promenama na bolje.

"Kompanije se suočavaju sa brojnim izazovima. Mnoge od njih imaju politike koje su usvojile nultu toleranciju prema diskriminaciji i nasilju,

ali pitanje je u kojoj meri su one efektivne. Podaci kojima raspoložemo ukazuju da one, na žalost, nisu u velikoj meri efikasne", dodao je Milanović navodeći podatak da čak 94% učesnika i učesnica u istraživanju ne veruje da mehanizmi zaštite od diskriminacije mogu da ih zaštite. On je istakao da to duboko nepoverenje vodi u "kulturu tišine", atmosferu gde problema nema jer se o njima i ne razgovara. Tako brojni mehanizmi zaštite od diskriminacije u kompanijama ostaju samo mogućnost koju će veoma mali broj LGBTI+ zaposlenih zapravo iskoristiti.

Želju da se ovakva "kultura tišine" prekine pokazale su vodeće kompanije u Srbiji, među kojima su IKEA, Delhaize Serbia, METRO Cash&Carry, Delta Holding, Black Rock, ERSTE banka, INTESA banka, MSD Srbija, VEGA IT, UBI-SOFT Beograd, COING, I&F grupa, Manpower Group, McCann Beograd i druge. Svojim učešćem na skupu značajnu podršku LGBTI+ radnicima i radnicama dali su Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, kao centralna institucija koja se bavi zaštitom od diskriminacije u Srbiji, Gej lezbejski info centar (GLIC), ali i USAID i Britanska ambasada. Okupljene kompanije zapošljavaju više od 30.000 ljudi u Srbiji, te veruju da svojim primerom mogu motivisati i ostale poslodavce da rade na stvaranju pravednijeg i bezbednijeg radnog okruženja u kojem nema mesta ni jednom obliku diskriminacije.

U

z pomoć izvršnog direktora Kijev Prajda, Lennya Emsona i fotografa i reportera Ilvya Njiokiktijena, otputovao sam u grad Lavov u Ukrajini kako bih upoznao LGBTQI zajednicu koja živi u zemlji na udaru ruske agresije. U ovim svedočenjima oni otkri-

vaju kako se bore za nadu i slobodu.

Denys Kratt ima 48 godina i radi kao direktor marketinga u češkoj pivari/restoranu, a u slobodno vreme se bavi dregom. On i **Dima** koji ima 34 godine i poslastičar je po zanimanju, su zajedno već 11 godina. Trenutno žive i volontiraju u pivari/restorani u Lavovu koja se sada koristi kao sklonište za LGBTQ izbeglice. Kuća Denysa i njegovih roditelja u Harkovu je uništena u prvim danima rata.

Denys: Nikada nisam imao normalan život. U ovoj zemlji sam preživeo revoluciju, okupaciju,

krizu 90ih i kao član LGBTQI zajednice, doživeo sam dosta diskriminacije. Veoma sam umoran. Želim samo da preživim. Ruske bombe i avioni sa raketama su uništile moj stan, kao i stan mojih roditelja. Sve što posedujem, od automobila, do dve mačke, sve je nestalo. Prvih dana rata nisam znao da li mi je majka živa. Ona je u tom trenutku bila u Harkovu a ja sam bio u Lavovu zbog posla.

Pre jedanaest godina, Dima i ja smo se upoznali u Harkovu, gde smo obojica odrasli. U početku naše veze, nismo mogli kod kuće da se vidimo jer smo živeli sa roditeljima. Sretali smo se po parkovima ili u klubovima.

Nakon četiri godine, počeli smo da živimo zajedno u stanu u Harkovu koji sam ja nasledio od babe i dede, u zgradi u kojoj živi veliki broj starih ljudi. Iako sa komšijama ne pričamo o tome da smo gej, imam osećaj da oni to znaju. Nikada svojoj mami nisam rekao da sam gej iako ona to zna i razume. Dimini roditelji ne znaju da je on gej. On ne želi da objavljuje naše slike na instagramu u slučaju da ih njegova porodica vidi.

Zbog rata, od februara pa sve do danas živim u Lavovu, a i Dima mi se pridružio. Sada živimo u restoranu u kojem radim. Pozvao sam i ostale LGBTQI prijatelje kojima je bio potreban smeštaj.

U srednjoj školi sam izučavao umetnost i hteo sam da studiram na Fakultetu dramskih umetnosti u Kijevu. Međutim, moji roditelji su mi rekli da to nije škola za ozbiljnog muškarca, te sam upisao fiziku. Tamo sam se učlanio u dramsku sekciju kako bih se bavio nečim što volim.

Takođe sam dreg kraljica po imenu Zhanna. Time sam počeo da se bavim početkom 2000ih. Volim da idem na gej prajd i da nastupam u Harkovu i posećujem gej prajd u Kijevu. Na prajdu u Kijevu cela naša ruta je okružena policijom iz straha da će nas ljudi napasti. Bio sam i nastupao par puta u Amsterdamu.

Rat sa Rusijom otežava situaciju za LGBTQI ljude i dovodi ih u opasnost. Putin ima potpuno drugačiji koncept „slobode“. Da se on

Tamara Khrustalova stara 43 godine, i **Natalia Kravchenko** stara 46 godina, žive zajedno i imaju dva sina Glib (12) i Olexsii (11). Takođe imaju dve mačke Tima i Rysia. Njihov dom je u Kijevu, međutim izbegle su Lavov. Kada se oglase sirene za upozorenje od vazdušnog napada, one se kriju u hodniku. Svi prozori u kući su oplepljeni kako slomljeno staklo ne bi uletelo unutra.

PONOS UKRAJINE ŽIVOT NA LINIJI FRONTA

IZVOR: ATTITUDE

pita mi bismo našu slobodu izgubili. Ako se granice otvore, ja ću preživeti. Bojim se da sam na spisku za odstrel, koji očigledno postoji. Na listi su ljudi koji su rekli ili radili „kontroverzne stvari“.

Ja sam se pominjao u ruskim medijima kao ekstremista nakon što sam komentarisao da je Krim deo Ukrajine nakon prajda u Kijevu 2015. Takođe sam rekao da bi Krim trebalo da ima paradu ponosa. Iako se plašim da javno govorim i nastupam, ne odustajem jer želim da se borim za našu slobodu.

Tamara: Vozom smo doputovali iz Kijeva u Lavov pre dve i po nedelje. Nismo poneli mnogo svojih stvari jer nismo bile u mogućnosti. Ponele smo garderobu, dve mačke i kompjuter. Na stotinu ljudi je čekalo na vozove za evakuaciju i bila je ogromna gužva. Ušli bi oni koji su imali sreće jer si morao svim silama da se guraš. Deca su sedela na malom prostoru između sedišta kako bi im bilo udobnije. Putovanje vozom trajalo je 11 sati.

Sada radim u skloništu za LGBTQI izbeglice koji je uspostavila organizacija pod imenom Insight. Ljudi koji volontiraju u tom skloništu neposredno se poznaju iz Kijeva iako je naša zajednica veoma velika.

Znam da pričam engleski što je bilo od velike pomoći. Čistim sklonište i kupujem namirnice i lekove. Postoje određeni lekovi koji su potrebni, kao što su hormoni za našu trans zajednicu. Neke od tih lekova su nam donirali ljudi

>>

iz Holandije i drugih zemalja Evrope. Skoro svakog dana idem u apoteku kako bih kupila te lekove za ljude u skloništu. Neki od tih hormonskih lekova nisu dostupni u Lavovu niti u susednim zemljama kao što je Poljska, posebno lek koji zaustavlja rast grkljana. Stoga, zajedno smo kao tim i ja taj lek pokušavam da nabavim iz Nemačke. Takođe šaljemo lekove i ostale stvari u gradove koji su trenutno pod op-

sadom. Ovaj proces je veoma težak ali tim ljudima je podjednako potrebna pomoć.

Takođe pomažem ljudima da pređu granicu iz Ukrajine u Poljsku. Pomogla sam jednoj porodici da ovo uradi. U LGBTQI skloništu trenutno imamo osobu koja je trans i za takve ljude je još teže preći granicu jer im u pasošu piše da su muškarci. Pravilo je da muškarcima od 18 do 60 godina starosti nije dozvoljeno da izađu iz zemlje.

Biti deo LGBTQI zajednice u Ukrajini je veoma teško. Mi o tome ne pričamo, to je tajna. Čak naša dva sina ne znaju ništa o tome. Mislim da su nešto naslutili ali mi im ništa nismo rekle. Plašimo se da će reći deci u školi pa će ona potom preneti svojim roditeljima. Ne znam kako će ljudi reagovati i ne želim da svojoj deci stvaram takav teret.

Kada hodamo ulicom pokušavamo da ne budemo prisne. U ovom trenutku to u našoj zemlji nije moguće. Možemo se držati za ruke jer ljudi mogu da pomisle da smo prijateljice, ali se ne možemo ljubiti na ulici. Imamo utisak da jesmo normalna porodica sa normalnim životom i tako se i ponašamo.

Zajedno smo već 15 godina i verujemo da su prava LGBTQI osoba veoma važna, ali mi ne idemo na proteste niti prajd. Ne želimo da stvaramo sebi probleme jer imamo porodicu. Ljudi dolaze na te proteste kako bi ušli u sukob sa LGBTQI ljudima. Ima dosta policije koja to može da spreči, ali se uprkos tome nasilje dešava.

Volela bih da je Ukrajina tolerantnija prema LGBTQI zajednici, ali ovo je nažalost jedan od problema sa kojim se ova zemlja suočava. Rat za mene to ne menja, ali mislim da su se članovi LGBTQI zajednice tokom rata još više zbližili i da pomažu jedni drugima. Mislim da je to predviđeno.

Anton Lvdyk star 44 godine je programski menadžer u LGBTQI organizaciji Fulcrum, dok je njegov partner **Alexander**, star 34 godine, šminker. Napustili su Kijev 24. februara, istog dana početka rata. Trebalo im je 24 sata da dođu u Lavov kolima. Sada žive u svlačionici restorana, gde ih je smestio prijatelj Denys, koji je takođe LGBTQI. Poslednja informacija je da im je dom u Kijevu još uvek netaknut.

Anton: Izazovno je biti deo LGBTQI zajednice u Ukrajini. Posebno ako tako izgledaš, na primer kao dreg kraljica. To može biti opasno. Čak ne smeš na javnom mestu da zagriš svog partnera. U gradovima kao što je Mariupolj možeš dobiti batine. U Kijevu je atmosfera malo opuštenija, ali sve zavisi u kom si delu grada.

Alexander: Sa prethodnim dečkom nigde se nismo pojavili u paru. Ali sa Antonom sam opušteniji. Međutim, ne ljubimo se niti se držimo za ruke na javnom mestu. Mislio sam da su moji prijatelji širokih shvatanja i da im neće to smetati, ali nikada nisu prihvatili moju i Anto-

novu vezu. Dosta mojih prijatelja mi je okrenulo leđa. Okončala su se prijateljstva koja su trajala i po pet godina. To je za mene bio potpuni šok.

Za gej ljude ne postoji jednakost u ovoj zemlji. Na primer kada nosiš šminku ili se baviš tim poslom. Ponekad suptilno stavim senku. To je moguće u centru Kijeva ali ne smem da idem u druge delove grada. Jednog dana, nisam nosio šminku, ali sam imao lepe zlatne cipele. Živeo sam u delu grada koji je dosta udaljen od centra. Kada sam ušao u lokal sa svojim zlatnim cipelama, ljudi su počeli negativno da komentarišu u pričaju ružne stvari o gej ljudima. Hteli su da me povrede.

Anton: Lavov je ograničen što se tiče LGBTQI zajednice. Većina ljudi je katoličke veroispovesti što dodatno otežava situaciju. U Kijevu čuo sam bezbroj puta da ljudi kažu: „Mi nemamo gej ili queer ljude u našem gradu.“ Kada smo organizovali Prajd bilo je teško naći prostor koji bismo mogli da zakupimo. Jednom su nam otkazali zakup prostora jer su saznali da će biti namenjen za Prajd.

Nov zakon o oružju donet u ovoj zemlji me plaši. Sada civili legalno mogu da kupe oružje. Tokom Prajda pre nekoliko godina, ljudi su išli na LGBTQI „safari“ u cilju zabave. Došli bi kako bi „lovili“ LGBTQI ljude i napali ih.

Veoma me plaši rat sa Rusijom. Mislim da Rusija neće pobediti ali da će Ukrajina postati dosta slična Rusiji i da neću moći više ovde da živim. Ako se to dogodi mislim da će LGBTQI ljudi morati da odu iz zemlje.

Nakon rada, prava LGBTQI koja smo teško dobili, će vremenom biti izgubljena. Mislim da će ljudi imati druge prioritete. Naša prava će biti na dnu liste.

Najbolji scenario je da se Ukrajina priključi Evropskoj uniji što bi za nas podrazumevalo bezbednost. Naravno, to je samo san.

Natalie ima 18 godina i identifikuje se kao queer i nebinarna. Izbegla je iz grada Dergači koji se nalazi blizu Harkova. Ona ima invaliditet i trenutno boravi u Lavovu u LGBTQI skloništu koje je oformila organizacija Insight.

Natalie: Kolima sam doputovala u Lavov. Bila sam sa porodičnim prijateljem i pokušavali smo da nađemo vozača. Kada smo uspeli da ga nađemo, samo što su zatvorili Harkov. Kasnije smo našli volontere koji su nas odvezli u Lavov. Putovanje je trajalo tri dana.

Trebalo mi je vremena da se odlučim na to da odem jer je sada putovanje vozom opasno. Niko ne može da predvidi koliko će to putovanje trajati jer postoji rizik od bombardovanja i sami uslovi puta su očajni, ima mnogo ljudi i vruće je. Nema svežeg vazduha i ne možeš ići u toalet jer ima previše ljudi.

Nakon što sam stigla u Lavov, preko instagrama sam našla LGBTQI centar. Bila sam mnogo srećna kada sam ih pronašla. Moj plan je da odem u Litvaniju. Tamo je doktor koji bi mogao da mi operiše vilicu. Rođena sam sa zečijom usnom i nepcem i taj doktor važi za najboljeg.

Za mene se ne može reći da sam društvena osoba. Volim da imam svoj prostor. Introvertna sam, što ima veze sa mojim fizičkim nedostatkom. Studirala sam fiziku na Univerzitetu u Kijevu ali nisam uspela da završim zbog psihičkih problema. Imam anksioznost, depresiju, poremećaj ličnosti i ADHD.

Po drugi put sam sebi pokušala da oduzmem život 2019. godine i to sve jer mi nije prepisana dobra terapija. Psihijatrija je jako loša u Ukrajini i ne možemo da dobijemo pomoć koja nam je potrebna. Moje zdravlje je počelo da se pogoršava i nisam mogla da nastavim sa studijama.

Identifikujem se kao queer i nebinarna osoba. Kada sam bila mala, pitala sam se da li sam dečak ili devojčica. Kada sam imala 14 godina, osećala sam se više kao muškarac. Danas, ne definišem sebe nijednim rodnom.

Moja mama uvek kaže da mogu da volim koga god želim. Otac mi je preminuo pre pet godina. Nije znao za moju seksualnu orijentaciju niti rodni identitet. Imao je tendenciju da bude nasilan pa mi je drago da nije znao ništa o tome. Već je bio dovoljno agresivan.

U Ukrajini je teško biti LGBTQI, ali sve zavisi u kom si gradu. Kada nosim majicu sa motivom gej zastave, nekada mi ljudi prilaze da mi kažu da ljudi poput mene nisu dobrodošli. Ljudi u Harkovu nekada mogu biti neprijatni. Čak su mi pretili da će me baciti pod voz samo da bi uništili simbol gej zastave. Proteklih par godina, policija je postala aktivnija kada je u pitanju borba protiv nasilja nad LGBTQI zajednicom.

Moja devojka živi u Rusiji, što dodatno otežava stvari. Upoznale smo se preko interneta pre tri godine. U to vreme sam ja imala 15 godina,

ali se još uvek nismo videle uživo zbog pandemije i rata.

Ako Rusija pobedi, stanovnici ove zemlje mogu da zaborave na svoja prava. Članovi LGBTQI zajednice se godinama bore za svoja prava, i ta borba neće prestati. Ne želimo da živimo sa Putinom, bez naših ljudskih prava.

Olesya Shnip stara 38 godina radi kao socijalna radnica dok je njen transrodni partner **Evgeny Sokolov**, star 46 godina, umetnik i lingvista ruskog jezika. On je poreklom iz Rusije. Trenutno žive u skloništu u Lavovu.

Evgeny: Upoznali smo se 2012. godine na sajtu Contact. Videli smo se uživo po prvi put 2016. Tada sam živio u Rusiji i hteo sam zbog političkih razloga da se preselim u Ukrajinu. Rusija nije slobodna zemlja. Nažalost, moja mama se razbolela pa sam morao da ostanem kako bih se brinuo o njoj. Kada je preminula, napustio sam zemlju. Međutim, počela je pandemija i tre-

balo mi je vremena kako bih mogao da se preselim u Ukrajinu.

Marta 2021. preselio sam se u Kijev sa name-rom da živim sa svojom partnerkom. Imali smo velike planove za budućnost a i za Ukrajinu. Mislili smo da postoji mogućnost da Ukrajina postane deo EU i da bismo mogli da se venčamo.

Kada je počeo rat, živeli smo u kući blizu Ki-jeva. Sada je tamo vojna baza pa smo znali da bismo mogli biti na meti. Tokom prvih dana rata volontirali smo i pomagali teritorijalnoj odbrani kuvajući i čisteći. Olesya je jednog dana došla kući i rekla da je počeo da pada sneg. To je izgledalo kao sneg ali je zapravo bio pepeo iz ruskog aviona koji je srušila ukrajinska vojska. Znali smo da je vreme da odemo, pa smo otišli u Lavov. Pomeni smo sa sobom samo dva ranca, našeg psa i mačku naše prijateljice. U skloništu spavamo na zemlji, ali smo bezbedni.

Olesya: Ako se rat okonča, vratićemo se u svoj grad kako bismo ga ponovo izgradili. Ako se rat nastavi, nećemo moći da ostanemo u Lavovu. Moraćemo da potražimo bezbednije mesto negde u inostranstvu, negde gde pripadnici LGBTQI zajednice imaju veća prava - znači definitivno ne u sovjetskoj zemlji. Otišli bismo u Nemačku, Holandiju, Švedsku ili Norvešku. U tim zemljama se zakoni ne odnose na pol. Mi želimo da živimo u zemlji gde heteroseksualci ne osu-

đuju istopolne parove. Postoji mogućnost da će Evgenija deportovati nazad u Rusiju jer njegova boravišna dozvola uskoro ističe. To bi za nas predstavljalo noćnu moru. Ne želim ovde da budem sama.

Trenutno se plašim da ljudima u ovoj zemlji kažem da sam gej. Dosta mojih kolega su homofobi i agresivno bi reagovali kada bih im to saopštila. Moja porodica to takođe ne zna.

Tokom meseca prajda pre par godina, opkolilo nas je nekoliko muškaraca iz ultra-desničarske grupe. Prebili su nas i mom prijatelju su slomili prste. Policija je bila prisutna i videla je da mom prijatelju lome prste, međutim, ništa nisu uradili povodom toga. Ukrajina je jedna veoma homofobična zemlja, ali je po tom pitanju napredovala u poslednjih nekoliko godina.

Evgeny: Tokom rata dosta ljudi iz LGBTQI zajednice se pridružilo vojsci. Na uniformi imaju zalepljenog jednoroga. Mislim da nas je rat još više zbližio, ujedinio nas je. Verujemo da Rusija u ovom ratu neće odneti pobjedu, ali ako se to dogodi, naša zemlja će upasti u velike probleme. Izgubićemo svoju slobodu. Ostali smo u Ukrajini jer verujemo u ovu zemlju, čak i sada kada Rusi prete LGBTQI zajednici. Imam utisak da nas sada još više targetiraju i znamo da nas Rusija ne toleriše. ■

Početkom juna počeo je Mesec ponosa, posvećen LGBTI zajednici i njenim pravima. Kao svojevrsna uvertira, 17. maja obeležen je IDAHOT - Međunarodni dan borbe protiv homofobije, transfobije i bifobije, dok su pripreme za EuroPride - koji se prvi put dešava u Beogradu ovog septembra - uveliko u toku.

U narednom periodu očekuje nas niz događaja, od tribina i predavanja preko projekcija filmova do besplatnih testiranja i kvir buk klubova. I onda, kao šlag na tortu, EuroPride, prvi ikada održan u Jugoistočnoj Evropi. Sofija Todorović iz organizacionog odbora Beograd Prajda kaže da je ove godine napravljen sveobuhvatni program za volontere i volonterke, „zamišljen kao spoj edukacije i aktivizma“ i da je do sada stiglo preko 150 prijava. Od juna do septembra, volonteri i volonterke će učestvovati u volonterskoj akademiji, učiti o aktivizmu i praktičnim veštinama i na kraju učestvovati u organizaciji EuroPride-a.

Organizatori se nadaju da je niz dešavanja u septembru odlična prilika da se „izvrši dodatni pritisak na Vladu da učini više kada je reč o zaštiti ljudskih prava“, uz podsećanje da srpska LGBTI zajednica čeka na ostvarenje svojih zah-

zervisanija od organizatora EuroPride-a, a njena izjava puna opštih mesta.

Prosudite sami: „Dan borbe protiv mržnje prema manjinama koje su malo različite od nas je samo podsećanje da i svakog drugog dana ne biram mržnju, netrpeljivost, omalovažavanje, nego da biram ljudska prava za sve,“ rekla je Čomić, dodajući da je „danas dan u kome svi obećavamo da ćemo se boriti protiv mržnje i poručujemo gde pripadamo i za koje vrednosti se kao društvo borimo.“

Koliko je Mesec ponosa važan, da li će i na koji način poboljšati položaj LGBTI zajednice u Srbiji, koja su očekivanja organizatora EuroPride 2022, i šta možemo da očekujemo od srpskih vlasti - ako išta?

Pritisak i samo pritisak

IDAHOT je u Srbiji obeležen podizanjem zastave sa simbolom EuroPride-a 2022. na zgradi francuske ambasade, uz podsećanje da se pripadnici LGBTI zajednice svakodnevne suočavaju sa diskriminacijom i nasiljem zbog čega je važno da svi društveni akteri pokažu solidarnost i pomognu u borbi za ravnopravnost.

„Francuska, koja predsedava Savetom Evropske unije, želela je danas, ovim simboličnim gestom podizanja EuroPride zastave i prijemom za LGBTQI+ zajednicu u Srbiji, da istakne zalaganje Francuske i Evropske unije za jednakost prava svih, bez obzira na seksualnu orijentaciju i polni identitet“, rekao je na prijemu ambasador Francuske u Srbiji Pjer Košar.

IDAHOT se, inače, zvanično obeležava od 2004. godine, i to na dan kada je 1990. godine Svetska zdravstvena organizacija uklonila homoseksualnost iz Međunarodne klasifikacije bolesti. Međutim, ni 32 godina kasnije stvari ne izgledaju sasvim dobro, ni u Srbiji ni u svetu. Pripadnici zajednice se suočavaju sa mržnjom, diskriminacijom i nasiljem, o čemu najbolje govore podaci da svaki drugi stanovnik Srbije smatra da je homoseksualnost bolest, dok čak 80 odsto ne želi LGBTI osobu u krugu porodice.

Nedavno istraživanje Centra za slobodne izbore i demokratiju (CeSID) pokazuje da polovina ispitanih građana i građanki u Srbiji ima negativan stav prema ljudima suprotnog seksualnog opredeljenja: svaki drugi ispitanik/ca je kroz tvrdnje iskazao negativan

U SUSRET EUROPRIDE-U MESEC PONOSA I PRIKLJUČENJA

PIŠE: IVANA NIKOLIĆ

teva već pet godina, od kojih je najglasniji onaj o usvajanju Zakona o istopolnim zajednicama. Sa druge strane, ministarka zadužena za ljudska prava u Vladi Srbije, Gordana Čomić, bila je re-

Foto: Carlos de Toro

stav prema osobama suprotnog seksualnog opredeljenja (50%). Manje od petine građana/ki ima pozitivan stav (18%), dok je svaki treći anketirani/a neutralan po ovom pitanju. Održavanje gej parade najviše podržavaju ispitanici/ce u starosnoj kategoriji do 29 godina. U odnosu na istraživanje iz 2010. smanjen je procenat ispitanika koji bi nasilno reagovali tokom održavanja parade (sa 4% na 1%) uz istovremeno povećanje procenta anketiranih koji bi bili spremni da se pridruže (sa 1% na 4%).

Ali ni tu nije kraj: pandemija korona virusa je posebno pogodila pripadnike LGBTI zajednice u Srbiji, o čemu smo pisali u nekoliko navrata. Istraživanja koja su sprovele nevladine organizacije pokazuju da su se pripadnici zajednice suočavali sa otkazima, nezaposlenošću, problemima sa mentalnim zdravljem kao i sa neadekvatnim pristupom zdravstvenoj nezi, između ostalog.

„Mentalno zdravlje LGBT osoba, pored niza drugih problema, izbija sve više i sve češće u prvi plan, ali ne i briga nadležnih za ovo pitanje. Izolacija, ograničenost kretanja, pored sve većih izgleda za gubitak posla koje uzrokuju osiroma-

šenje, dovodi i do gubljenja samostalnosti i narušavanja privatnosti kroz nemogućnost plaćanja kirije,” navodi se i izveštaju organizacije Labris „Analiza položaja LGBTI osoba tokom krize COVID/19“.

U tom i takvom kontekstu, postavlja se pitanje da li će predstojeći događaji, uključujući Mesec ponosa i EuroPride, zaista poslužiti kao prekretnica, kako se moglo čitati u medijima i poslednjih mesec dana.

„EuroPride će biti prekretnica za LGBTI+ zajednicu u njihovoj borbi za ravnopravnost, ne samo u Srbiji, već i u regionu. Tog dana sve oči u Evropi gledaće u Beograd i Srbiju, što će biti prilika da se izvrši dodatni pritisak na Vladu da učini više kada je reč o zaštiti ljudskih prava”, naveli su nedavno koordinatori.

Sličnog je stava i zamenica šefa Kancelarije Saveta Evrope u Beogradu Nadia Čuk, koja tvrdi da je za ostvarivanje prava pripadnika LGBTI zajednice neophodna politička volja. A nje, izgleda, još uvek nema.

„Bolji zakoni i politike su neophodni, ali da bi oni bili usvojeni i sprovedeni u praksi neophodna je politička volja i iskrena posvećenost borbi za ravnopravnost. Ta dva elementa su neodvojiva. EuroPride 2022, čiji je Beograd domaćin u septembru, prava je prilika da Srbija napravi značajan korak napred i zakonski reguliše istopolne zajednice”, rekla je Čuk.

Stefan Šparavalo iz organizacije Da se zna takođe je optimista, i veruje da je EuroPride izvanredna „prilika da se i vlast ‘pokaže’ pred zapadnim zemljama i iskoristi ih da dočeka brojne zvaničnike u septembru usvajajući novi set zakona i podzakonskih akata od značaja za LGBT+ zajednicu koji su dugo na čekanju”. Osim toga, dodaje Šparavalo, EuroPride je važan i za Beograd kao turističku destinaciju i za osnaživanje lokalnih LGBTI udruženja, što bi sve moglo dovesti i do povećanja broja učesnika na sledećim prajdovima.

Ipak, da li će svi ovi događaji zaista dovesti do konkretne promene na bolje, najviše zavisi od poteza države: „Ako pričamo o boljitku, ipak ne možemo da računamo na neki veći progres ako država tu nije saveznik, a kako stvari stoje - vlast se trenutno pravi mrtva kad se dotaknemo teme položaja LGBT+ građana i građanki,” zaključuje Šparavalo.

Bili smo u jednoj vili na Igmanu. Ili možda Trebeviću. Ne znam koja je koja od tih planina što okružuju Sarajevo, ali dobro se sećam predela i jakog sunca zbog čega nismo mogli napolje. Zbog čega on nije mogao napolje. A ja - došlo mi da trčim i vrištim po onim gudurama, i od radosti i od muke. Jer samo što mi reče da želi dete.

Ali tek mi je 20 godina - bila je moja prva misao.

Ali njemu 34, fine su to godine za decu.

Gledam u onaj grad koji nema pojma šta se dešava, i koji se još dugo neće susresti sa problemom koji je tada meni kucao na vrata. Osećao sam se kao američki tajni agent na specijalnom zadatku na Bliskom istoku. Toliki se jaz iznenada otvorio između Sarajeva i mene. Mada, preživelo je Sarajevo i gore.

Ako kažem da želim bebu, usraću se sebi u život. Menjaću pelene dok spremam ispit. Neću moći da izlazim. Neću moći na deset odmora godišnje. Neću imati celu platu za sebe. Možda ću morati da mu budem više veran. Možda ću morati da ga više varam.

Ako kažem da ne želim bebu, usraću se sebi u život. Verovatno će me večito kriviti što je najbolje godine života proveo sa muškarcem koji ne želi dete, te je na kraju, zbog velike razlike u godinama, mator i ostavljen, i bez deteta. Verovatno me ostavi pre nego što ostari.

Javim majci, javim prijateljima, vračari, terapeutkinji, duhovniku, dobijem blagoslov sa svih strana i kažem: da, hajde da imamo dete.

I tada su počeli pravi problemi.

I to ne problemi birokratske prirode.

Oni problemi o kojima ne tako često razmišljamo dok žalimo što živimo u zemlji koja nam ne dozvoljava potomstvo. Mislim, ne svima. Samo nama. Mi ne možemo da imamo potomstvo. Mi, samci, ne možemo ni da usvojimo dete i pružimo mu lepši život. I to je prosto tako.

Ne može.

Kud' si poš'o.

Elem, nije njemu ta ideja sinula tek tako. Njegova koleginica, lezbejka, pitala ga je pre mesec dana, za vreme poslovnog sastanka, da li bi joj dao nešto sperme. Naravno da bi! Pozlilo mu je (od šoka), jer je već vizualizovao sebe kako leži boginje, šeta kolica, sprema za ekskurziju, čeka da se vrati iz izlaska, ženi i udaje, i cupka unuke u krilu, i umire ne u staračkom domu, već okružen ljudima koji ga vole. Toliko je bio jedan od

Foto: Valeria Zoncoll

onih gej muškaraca kojima je pitanje dece tiha patnja.

Jasno da ima i drugačijih. Ali od te druge polovine pola otpada na one koji stvarno ne žele žrtvu u vidu derišta, i one koji su jednostavno rezignirani. Oni kažu da je starome zabavnije u staračkom domu.

Lažu. Sebe.

I pođemo mi da izdrkamo u čašicu, da vidimo koliko smo plodni. (Ne, nismo mislili da mešamo, niti išta slično). Dogovor je bio da se od moje sperme umesi to dete, ako od njegove ne bude moglo, ali da svejedno on preuzme finansijsku i drugu odgovornost. (Ja bih, naravno, preuzeo duhovnu i kreativnu).

I plodni obojica.

Koleginica lezbejka i njena supruga pokrenu sve što se ticalo papirologije, a što mene nije zanimalo. Oprostite, zbog toga vam ne mogu više reći o tome. Sve su njih troje sredili. Naravno da su sredili, nisu tek tako advokati i sudije. A ja se mesecima pitao kada će naša mala zadruga od četiri motivisana buduća roditelja da se napokon upozna. Red je da sednemo, da jedemo, da popijemo neku. Da donesu kocke šećera, kafu i ratluk. Da im spremim da ponesu.

Red je.

I dođu one. (Preskoćićemo deo gde se poslednja travka čupa iz bašte, cela biblioteka iznosi napolje da se očisti prašina na knjigama, čisti se fioka sa escajgom - ej, moš misliti, ko čisti fioku sa escajgom, pomoćnica Nina dovodi svoju rumunsku prijateljicu da zajedno srede celu već sređenu kuću, kasnije dolaze da mi pomognu da spremim večeru, dolazi njegova majka da dostavi kolač - francusko hugenotsko nasleđe njene porodice, dolazi brat iz porodične kuće za odmor iz Tuluza da za svečanu priliku donese stara vina. Presko-

ćićemo te detalje.

Kada sam otvorio vrata bio sam Bri van de Kamp, lično.

I divno je proteklo večer. Uživale su u mojim baklavama sa suvim šljivama, u sarmicama u vinovoj lozi sa kiselim mlekom, u zečetini sa kajmakom, u domaćim falafelima i grčkim pitama sa krompirom i origanom, i vinom iz vinograda oko Strazbura.

Nisu se snalazile sa priborom i čašama za različita vina, sa ubrusima, ali nema veze. Nisam ni ja, dok nisam naučio. Znam kako sam odrastao. Šalim se, odrastao sam u bogataškoj miloševićevskoj porodici. Ali znam odakle sam došao. Zaista, nisam im to zamerio.

Zamerio sam im razgovore o budućem obrazovanju budućerodenog deteta koje tek treba da proklija. O njegovom zdravstvenom osiguranju koje su odabrale za njega. (Eh, da - biće on.) O ishrani kakvu bi trebalo da ima. O mogućem stažiranju u rotterdamskoj luci, čija je pravna zastupnica (jedna od) bila supruga kolegice lezbejke. O rođendanima koji bi mogli da se proslavljaju u našoj bašti, jedino ako bi bila manje bujna britanska, a više travnjak sa plastičnim bazenom. O odmorima koji će biti balansirani između naše kuće u Francuskoj i njihove u Škotskoj.

Bonton sam oprostio, al' neću sitnice.

Sitnice su mi ukazale na njihovo stanje svesti, kao što bi moje sređivanje kuće i kuvanje ukazale na moje da sam o tome pričao. Ali šta sam uradio tajno, i koliko sam izginuo - tajno - da organizujem prelepo večer, govorilo je

više o mojoj požrtvovanosti i poštovanju, nego o mojim problemima pojačane kontrole.

Uostalom, nismo li tako nekada sređivali za slavu? Imao sam pravo na svoje naučene šablone ponašanja kao što su oni imali pravo na njihovo zdravstveno osiguranje.

>>

VREME JE ZA BEBEI

KAKO SAM ABORTIRAO JEDNU BUDUĆNOST

PIŠE: MILOŠ PERI

Foto: Kaushal Mishra

A posle smo nas dvojica otišli kod njih, gde su nas dočekala neprijatna pitanja o našem promiskuitetu, noćnom provodu i poručena brza hrana.

- Vauter, čujem da izlaziš svake subote. Kako uspevaš?

- Miloše, čujem da dosta vremena provodiš u Srbiji. Čemu to pomaže?

- Vauter, čujem da planiraš da otvoriš svoju firmu? Odakle ti hrabrost?

- Miloše, čujem da pišeš roman? Od čega ćeš da živiš?

On se branio. On se celo veče branio. Atmosfera je od nelagodne postajala nepodnošljiva. Nije dobra, nije lepa. Okončana je drskim pitanjem dokle planiram da budem pristojan i kada nameravam da kažem šta stvarno mislim.

O detetu su sve vreme govorile kao o našem mogućem zajedničkom projektu, a posle večere kod nas zaključile da je najbolje da dete sa nama provodi dva dana ili jedan vikend mesečno. Ne više.

- Šta mislim, to me pitaš, je li? Mislim da ste mnogo štokave, ali rekao sam to zaista pristojno, sa blagim osmejkom na licu i tonom koji je pozivao na pomirenje.

Koleginicu lezbejku moje reči pozvale su na gutljaj vina i pogled u stranu.

- Celo veče pokušavam da ne vidim naslage prašine, čak se trudim da ne pipam površine - ne da ne bih isprljao prst, već da trag od prsta ne bi otvorio put transferu blama. Pokušavam da ne osetim miris veša koji je toliko dugo stajao u mašini da je počeo da buđa. Pokušavam da ne vidim baštu sa četiri kese od šezdeset litara đubreta i frižider pun alkohola. Pokušavam da ne vidim nagetse i burgere na stolu ispred mene i musave, neobrisane čaše za vodu u koje ste sipale vino.

- Slušaj ti - počeo lezbejkina supruga i zakrvavi oči, - vodi računa. A gde si ti odrastao, a? Ima smelosti da kaže da smo aljkave.

- Ja sam odrastao na trešnji u maju, i na zaprežnim kolima punim kukuruza i duleka u septembru. Nismo imali Kentaki frajd čiken pa smo se častili čorbom od zelja i kajmaka. Nije nam bilo dozvoljeno da izađemo iz zemlje, pa smo na odmor išli na vašar na Tresijama ispod Kosmaja.

Posle 5 minuta bili smo napolju i nikada se više nismo vratili u jednolični industrijski Dordrecht.

Deset godina kasnije, vidim na njihovim storijama da su apelovale na ljude da glasaju za Ukrajinu na Evroviziji i tako kažu ne Putinovoj invaziji. Duboko. Vidim da je i on podelio njihov stori.

Pre deset godina verovao sam da sam ga izbavio od sigurne propasti, a sad više nisam siguran. Ne samo da nisam siguran, nego me pojede griža savesti što je zbog mene bez dece.

Uranjam u tu beskrajnu stepu ruske književnosti, u koju će njihovoj pre neki dan rođenoj ćerki biti zabranjen pristup, i znam da sam pogrešio.

Njihovo dete zaslužuje da dođe na ovakav svet.

Neka im je živo i zdravo.

Neka vam je živ i zdrav Mesec ponosa.

Da i ovo što pre postanete vaši svakodnevni problemi jer imate pravo da na svet donesete ili ne donesete život. ■

**Magnetna
rezonanca**

**MR
spektroskopija**

**Ultrazvučna
dijagnostika**

**Specijalistički
pregledi**

**PANACEA
POLIKLINIKA**

Poverenje u stručnjake

📍 Beograd,
Velimira Bate Živojinovića br.5

☎️ +381 11 78 57 555

📞 +381 62 288 470

✉️ office@panaceapoliklinika.com

🕒 Radnim danima od 8 do 20h
Subotom od 8 do 18h

Publika voli prevarante. Služe im kao oruđa za fantazije o osvetti protiv onih drugih, bogatih. Zato valjda na streaming servisima cvetaju serije i filmovi o njihovim podvizima – „Inventing Anna“ je na primer vrlo brzo postala popularna, a zbog bizarne priče, usred koje se uživa u bespravno stečenom luksuzu.

Varalicama iz stvarnog života se ređe aplaudira, bar ne pre nego što završe na malim ekranima. Nisu ni zaslužili – da je svet utopija, tu bi energiju trošili na nešto drugo, na život koji ne bi živeli u senci one dobre stare „oteto-prokleta“. To ne znači da se o njima čuti. Papreni naslovi mame klikove, inspirišu na komentarisanje. Čitaoci se javno slave, pa ne manjka komentara poput „ako, tako im i treba“. Što je prevarant više uživao, to je zadovoljstvo veće.

Priče kao što je ona o Anni Delvey su egzotične, najviše zato što su tamo daleko, ali i zbog toga što su joj mete bile oni koji plivaju u bogatstvu. Na domaćim prostorima žrtve su često obični ljudi, koji prava i nemaju, pa kriminalci valjda misle da im neće ni faliti ono što nikada nisu imali. Kada se u prevarantskoj jednačini koriste organizacije koje se navodno bolje za ljudska prava, zločin se duplira, jer se ne otima samo

Na televizijskom zvezdanom nebu je eksplodirao još 2010. godine, nakon što je debitovao u rijaliti programu Veliki brat. Pažnju je privukao onim što mejnstrim mediji nazivaju „bez dlake na jeziku“, pa je publika mogla da „uživa“ u izlivima svega i svačega. Iz takvih okolnosti se često otvaraju svakojaka vrata, bar na našim prostorima.

Muzička karijera je sledeći logičan korak, bilo da osoba ume, ili pak ne ume da barata sopstvenim glasnim žicama. Boki 13 je tako 2012. godine snimio numeru „Kaligula“, a vesele strofe su ispratili plesači bujnih mišića. Pojedini su u maniru „u svemu tražimo nešto dobro“ tu videli performans koji preispituje rodne stereotipe i poručuje da svako od nas ima pravo da bude ono što jeste. I to je mogla da bude sasvim dobra stvar, jer uparena s borbom za ljudska prava, karijera TV zvezde koja se ne oblači onako kako društvo zahteva možda i može da donese nekakav boljitak, makar milimetarski (mada niko to ne radi bolje od dreg kraljica).

Rijaliti zvezda je 2016. godine odlučila da je dosta zabave, i da je vreme da se ustane u odbranu onih koji nemaju snage da se sami brane. U Parizu se pojavio kao promoter projekta Ljudska prava – EU, pa je tom prilikom rekao da „svojom rigoroznom retorikom i iskustvom“ može baš puno da doprinese borbi za ljudska prava. Boraca i borkinja nikad dosta, pa je svako pristojno biće ovaj potez pozdravilo. Nevolja je bila u tome što je Boki 13 odlučio da doprinese i sopstvenom budžetu.

Život mu se, kako je tvrdio u tadašnjim intervjuima, nakon toga značajno popravio, a kako i ne bi. Kroz nekoliko meseci je postao predsednik Međunarodnog saveza za civilno društvo i socijalno ugrožene, i to bez plate i svih drugih doprinosa. Nije se borio samo za prava LGBTIQ+ zajednice, već za prava svih koji su mu pali na pamet, postao je i politički aktivista, pa je žario i palio po protestima nezadovoljnih građana.

Borac bez plate je nešto poput modernog sveca, iako su pojedini već na početku počeli da traže dlaku u jajetu, pa su i sebe i druge zapitali – otkud skupa garderoba kad se radi za džabe? Jovanovski luksuz nije krio, a ono što se ne skriva sigurno je legalno – kome tetka iz daleke zemlje nije ostavila bar neko malo bogatstvo, taj nije živeo.

PREVARITI LJUDSKA PRAVA

INVENTING BOKI 13

PIŠE: MILAN ŽIVANOVIĆ

novac, već i nada da bi jednog dana moglo da bude bolje. Među onima koji već godinama puštoše region prednjači Bojan Jovanovski, u narodu poznatiji kao Boki 13.

Već je 2017. počeo da sarađuje s tadašnjim predstavnicima vlasti u Severnoj Makedoniji, pa su se humanitarne tezge nizale jedna za drugom. Do prvog pomračenja humanosti dolazi početkom 2018. godine, kada je priveden zbog šverca. Potom je odjeknula i vest da je po nalogu Tužilaštva za organizovani kriminal u akciji „Reket“ uhapšen i Boki 13 – zbog iznude.

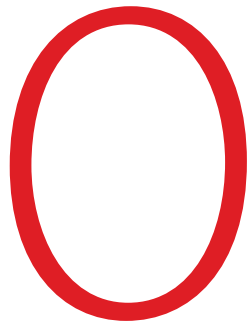
Jovanovski je, kako se tada pisalo, u saradnji s biznismenom Zoranom Milevskim, a uz pomoć javnog tužioca koji je ostao neimenovan, drugim poslovnim ljudima uspeo da iznudi ogromne sume novca (pojedini tvrde da se radi o čak osam miliona evra). Uцена se na kraju više isplati od humanitarnog rada.

Još je tada osuđen na devet godina zatvora, ali je nakon samo dve godine uspeo da se nađe usred nove afere. Sveži slučaj je dobio ime „Međunarodni savez“, po nevladinoj organizaciji na čijem se čelu Jovanovski nalazi. Prevarant se dakle vratio borbi za ljudska prava, ali samo da

bi mu poslužila kao paravan za nezakonito sticanje novca.

Iako su novine pisale o prethodnoj prevari, uspeo je da, skriven iza vela humanosti, namami nove žrtve, pa je na kraju od dvojice makedonskih biznismena uzeo čak milion evra – za projekat izgradnje „Evropskog centra za odrasle“ i za „mobilne usluge“, ali ništa od toga nije realizovano. Silijan Micevski, vlasnik građevinskog preduzeća „Pelister“ iz Bitolja, je u toj akciji oštećen za 719.905 evra, dok je Ardijan Amzoski iz „Drim bildinga“ iz Struge ostao bez 233.821 evra. Ugroženi su ostali bez nade.

Boki 13 je još jednom osuđen na devet godina zatvora, a tužiteljka Severne Makedonije Vilma Ruskoska je slučaj opisala kao „vrhunac kriminalnog devijantnog uma“. Odličan naslov za miniseriju, ili neki sledeći projekat iza kojeg bi Jovanovski mogao da stane – na primer prihvatni centar za propale prevarante, zašto da ne?

drastanje generalno, a period adolescencije naročito, samo po sebi je komplikovana i kompleksna stvar i u velikoj meri se svodi na nerazumevanje drugih, prevashodno odraslih, za sve one ideje koje nam

se javljaju dok gradimo sebe kao ličnost, a koje su, gotovo po pravilu, progresivnije nego što okolina može da razume i prihvati. Ukratko, biti tinejdžer nije nimalo lako. Još teže je ako si drugačije seksualne orijentacije, a živiš u sredini u kojoj će te već u ranom detinjstvu naučiti šta znači biti peder, ali ne i gej.

Biti LGBT+ tinejdžer u okruženju koje ti uporno stavlja do znanja kako je to što osećaš da bi trebalo da budeš devijantno, teško može proći bez razvijanja osećaja samoprezira i manjka samopouzdanja ili nekog drugog vida psihološke disfunkcije, najčešće destruktivne po samog adolescenta, ali neretko i za njegovu okolinu. Sve to se dodatno pojačava onog trenutka kada ta okolina spozna da si drugačiji. Ako si uz to i feminiziran, vršnjačko nasilje i odbacivanje od strane većine je neizbežno i samoprezir se pojačava, a uz njega neretko ide i samodestrukcija.

Najnovije istraživanje na temu toga kako žive mladi koji su LGBT+ orijentacije, otkriva da je 50% tinejdžera starosti od 13 do 17 godina u nekom trenutku svog života ozbiljno razmišljalo o samoubistvu, dok ih je 18% čak i pokušalo da se ubije, 61% njih se bori sa depresijom, a 75% imalo je simptome anksioznosti u poslednjih godinu dana. Prema izveštaju Nacionalne alijanse za mentalno zdravlje, LGBT+ tinejdžeri imaju šest puta više šanse nego opšta populacija da dožive simptome depresije i četiri puta više šanse da pokušaju samoubistvo.

Tinejdžeri su generalno danas skloniji suicidalnim porivima nego što je to ranije bio slučaj, zbog sistema vrednosti i izazova koje nameće moderno doba, ali su stope samoubistava među LGBT+ omladinom evidentno veće nego kod onih čija je seksualna orijentacija u skladu sa

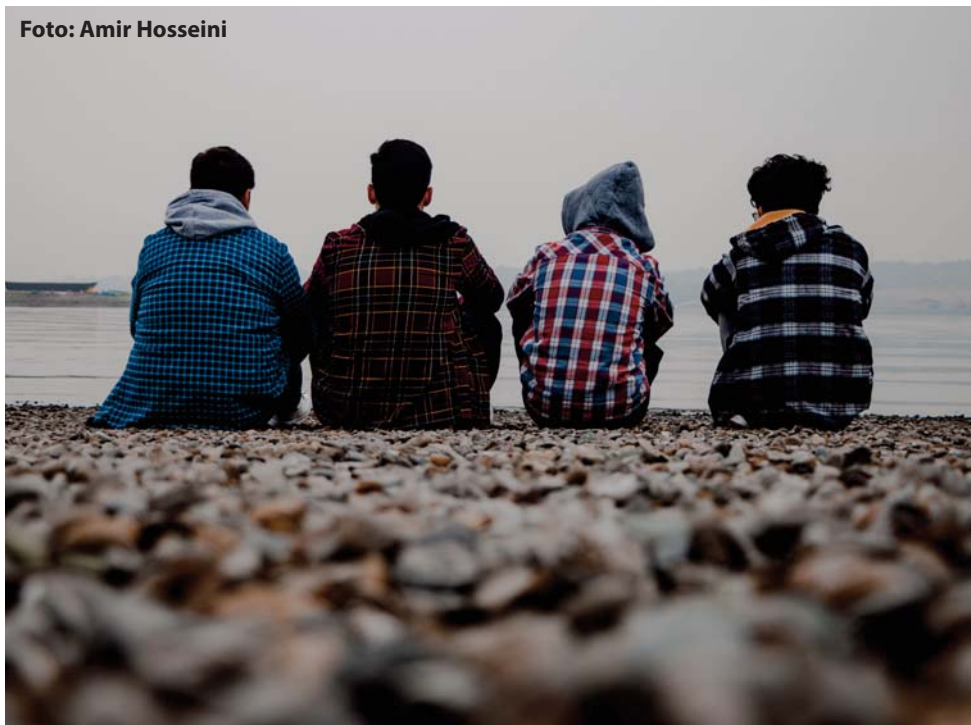
konzervativnim normama koje društvo i dalje nameće kao „normalne“. Ono što je u vezi sa tim bitno naglasiti je to da ova grupacija nije inherentno sklona suicidu zbog same seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, već zbog nerazumevanja od strane (najbližeg) okruženja. Drugim rečima, glavni uzrok depresije i želje za samoubistvom kod ove dece se javlja zato što su omalovažavani, odbačeni ili maltretirani kako od strane društva tako i od same porodice. Stigma i pretnje nasiljem koje dolaze od drugih vršnjaka i društva u celini najviše utiču na njihovo mentalno zdravlje, dok porodični problemi najčešće doprinose samoubistvima među LGBT+ tinejdžerima.

Odgovor na pitanje ko je kriv za ovakvo stanje stvari, sasvim je jednostavan – krivi smo svi mi odrasli čija je dužnost da deci omogućimo da budu ono što žele, a pogotovu ono što jesu, odnosno osećaju da jesu. Naročito smo krivi mi koji smo decenijama unazad prošli slična iskušenja i koji znamo koliko je teško biti drugačiji, a nismo mnogo toga uradili kako sadašnje generacije tinejdžera ne bi prolazili kroz iste dramatične situacije kroz koje smo mi prolazili. Istini za volju, situacija je danas mnogo bolja nego pre, recimo, dve, tri, četiri decenije kada su roditelji današnjih

ODRASTANJE NIJE LAKO BITI LGBT+ TINEJDŽER

PIŠE: BOGDAN PETROVIĆ

tinejdžera otprilike bili u njihovoj koži, ali je i dalje miljama daleko od idealne, čak i prihvatljive. S tim u vezi, koristim priliku da ovim tekstom pošaljem poruku svima koji ga čitaju i koji bi mogli nešto da promene, a to ne čine, da se pokrenu, da podrže svakoga ko se oseća drugačije, da ne okreću glavu od problema sa kojima se današnje generacije tinejdžera i dalje suoča-

vaju. Posebno apelujem na sve one pripadnike LGBT+ zajednice koji, recimo, odbijaju da idu na prajd i slična dešavanja na kojima se bori za prava onih koji su drugačiji, pod izgovorom da ih se to ne tiče. Naravno da nas se tiče. Odlasci na prajd su važni zato što dok se prajd dešava, pa čak i trenutku dok ovo čitate, mnogo je ljudi, pre svega tinejdžera, koji veruju kako je bolje da budu mrtvi nego da budu gej, trans, lezbo, pa čak i biseksualni – ukratko, da budu ono što jesu i što osećaju da jesu. Jer, niko od nas ko je drugačiji ne može da BIRA, nego da BUDE. Biti ono što jesi, nije izbor, već potreba i ako vas neko sputava u tome da budete ono što jeste, logično je da pomišljate kako je bolje da to niste tj. da vas uopšte nema. A to ne sme da se dešava.

Na kraju, zbog važnosti ove teme, i spoznaje koliko je ona bitna i koliko svojim primerom, a ne praznom pričom i pogotovu ne okretanjem glave u “to se mene ne tiče” – fazonu, možemo da menjamo svet, želim da završim optimistično, jednim pozitivnim primerom iz svog okruženja. Naime, pre nekoliko nedelja, dete mojih prijatelja, peti razred, došlo je iz škole sa infor-

macijom da je učiteljica njegovog najboljeg druga, sa kojim je do tog dana sedeo u istoj klupi, premestila u drugu. Na mamino pitanje zašto je to uradila, objasnio joj je da je njegov najbolji drug zaljubljen u drugog dečaka iz razreda i da je sam tražio da se premesti tamo, pa je učiteljica, citiram ga, “podržala njihovu ljubav, kao i svi mi iz razreda”. Kako je moja prijateljica, nesmotreno, odreagovala začuđeno on joj je objasnio: „Šta se čudiš mama, dečaci mogu da se zaljube i u druge dečake, ne samo u devojčice“.

Ovaj primer, iako verovatno usamljen, pokazuje da u Srbiji, koliko god nam na prvi pogled izgledala konzervativna ima potencijala u vidu učiteljica ili učitelja, kao i roditelja, koji osnažuju decu da budu svoja i da žive u skladu sa svojim osećanjima. I mada su ovakvi slučajevi i dalje retkost, informacija da ih ima ohrabruje i pokazuje da smo makar mrvicu bliže stvaranju boljeg sveta bez podela i predrasuda što je dužnost svakog od nas. Ne toliko zbog nas samih, koliko zbog naše dece i svih onih generacija koje će ovom zemljom hodati posle nas.

Dva momka se upoznaju, postaju prijatelji i potom se zaljubljuju. Mnogi čitaoci ovog magazina će se poistovetiti sa ovom pričom. Međutim, ova tema do sada nije bila adekvatno predstavljena za LGBTQ+ Britance kada je u pitanju tinejdž žanr.

Naravno tokom proteklih godina imali smo filmove kao što su „Love, Simon“ i seriju „Sex Education“, ali nije se desila britanska serija potpuno posvećena queer romansi. Zahvaljujući Netflixu, LGBTQ+ tinejdžeri širom Velike Britanije će konačno videti svoj život na malim ekranima, pomoću dugo iščekivane adaptacije „Heartstopper“, bazirane na internet stripu i grafičkom romanu autorke Alice Oseman.

Priča prati romansu između Charliea Springa (Joe Locke) i ragbiste Nicka Nelsona (Kit Connor). Serija ukupno ima osam epizoda i veoma je prijatna za gledanje jer ne prikazuje traumu i konflikt što nije nešto što omladina koja tek prihvata svoju seksualnost treba da vidi. Joe, čija je ovo prva uloga ikada, kaže da je „Heartstopper“ predivna serija zbog optimizma i očaravajućeg opisa queer iskustva.

„Elementi vršnjačkog nasilja i seksualnog nasilja u seriji su izuzetno mali deo veoma radosne priče, što je izuzetno važno prikazati mlađoj deci, posebno queer deci, da se život ne sastoji samo od loših stvari,“ kaže on za GAY TIMES. „Moguće je da živiš srećno do kraja života. Zaslužuješ bolji život.“ Kit se slaže da serija prikazuje lepotu queer ljubavi.

Takođe, glume Corinna Brown kao Tara Jones, Kizzy Edgell kao Darcy Ols-son, William

Gao kao Tao Xu i Yasmin Finney kao Elle Argent. Serija je premijerno prikazana na Netflixu 22. aprila.

Kako bi se obeležila premijera najočekivanije LGBTQ+ serije 2022. godine, intervjuisali smo Joea i Kita kao i Corinna i Kizzy koje glume lezbejski par. Pričali smo o prvoj sezoni serije i načinu na koji utiče na današnju LGBTQ+ omladinu.

Heartstopper je jedan od najpopularnijih queer grafičkih romana i ima neverovatno strastvenu bazu obožavalaca. Zašto ste hteli da budete deo ove neverovatne priče?

Kizzy: Roman sam prvi put videla na društvenoj mreži Tumblr. Volim da smo predstavljeni javno i da smo primećeni. Kada sam ga pročitala mislila sam da je spektakularan i veoma sladak. Alice je objavila da rade kasting i pomislila sam, ja volim Darcy, ona mi je omiljeni lik i tako se ovo dogodilo.

Corinna: Ja nisam imala predstavu o romanu. Potpuno sam nova u svetu Alice i „Heartstoppera“. Ovo je bila obična audicija koju mi je ponudio moj agent i kada sam pročitala monolog, poistovetila sam se. Pomislila sam da je veoma kul. Nisam imala pojma da će ovo postati veliki projekat. Od početka, svideo mi se monolog, kako moj lik priča i o čemu priča, i tako se dogodila ova uloga.

Joe: Tokom svog odrastanja nisam video nikoga sličnog sebi na televiziji. Kada mi je neko predložio da se prijavim za audiciju za ulogu u seriji, pročitao sam komentare i odmah video mlađu verziju sebe u nečemu što bih želeo da je postojalo kada sam ja odrastao. Ne postoji ništa lepše od činjenice da je moj prvi posao nešto što će značiti ljudima.

UPOZNAJETE POSTAVU NAJVIŠE IŠČEKIVANE LGBTQ SERIJE

HEARTSTOPPER

IZVOR: GAY TIMES

Kit: Slažem se sa tim da je ovo nešto što znači ljudima i ima veliki uticaj na njih. Postoje određene scene koje smo uspeali da stvorimo kao glumci, koje bi ljudi mogli da iskoriste u stvarnom životu. Na primer, da pokažu roditeljima i

da im na taj način kažu da su gej. Velika mi je čast što sam to mogao da predstavim na malim ekranima. Takođe, mislim da je ova serija snimljena za određenu demografsku grupu koja nije videla mnogo predstavljanja queer zajednice, kao što su članovi drugih demografskih grupa, kao na primer malo mlađa publika. Pogodna je za mlađu publiku kao i za dosta stariju.

Joe: Moj prijatelj je pročitao strip i rekao mi da moram da ga pročitam. Čim mi je ponudio da ih pročitam, uradio sam to u jednom dahu. Pomislio sam da sam celim bićem uživao u ovome.

Kit: Da, pročitao sam sve stripove, čak mislim da je moja sestra imala nekoliko. Mislim da prva i druga knjiga stoje u našoj sobi. Kada sam dobio prvi mejl o mogućnosti audicije, pročitao sam sve na šta sam mogao da naiđem i potrudio se da što bolje upoznam likove.

Znači tvoja sestra je fan! Kako je reagovala kada si dobio ulogu?

Kit: Cela moja porodica je bila veoma uzbuđena zbog toga. Ranije sam imao par uloga, i za svaku su postojale određene predrasude od strane

mojih ukućana! Ali za ovo, posebno zbog prirode serije i činjenice da je na Netflixu, imao sam utisak zatišja pred buru. Da su svi čekali trenutak da eksplodiraju.

Joe: Fanovi su već veoma posvećeni. Kada je zvanično objavljena glumačka ekipa, imao sam jedno 20.000 pratilaca više do kraja tog dana. Neverovatno!

Kit: Podrška je neverovatna. Ne postoji način na koji se to može opisati.

Corinna: Nisam naišla ni na jednu ružnu reč. Svi nam pružaju mnogo podrške. Toliko sam uzbuđena zbog ljudi kao što sam ja, koji nisu znali za „Heartstopper“. Pomisliće: „Kako za ovo nisam saznao ranije?“ Mislim da sve čeka jedno veliko iznenađenje.

Ispričajte mi više o trenutku kada ste saznali da ste dobili ulogu. Kako ste reagovali?

Kizzy: Poludela sam. Otišla sam na spavanje posle audicije i videla propušten poziv od njih kada sam se probudila. Uzvratila sam poziv i rekli su mi da sam dobila ulogu! Bila sam uspanovana i zbunjena. Potpuno sam poludela!

>>

Corinna: Takođe! Mislim da sam počela da vrištati. Ja sam veoma glasna osoba i tako iskazujem svoje emocije. Kada mi je agent rekao da ne smem nikome još da pričam, morala sam da kontrolišem svoje emocije.

Joe: Bio sam u svojoj kući, u izolaciji. Morao sam u izolaciju dve nedelje pa smo u kući bili samo ja i moj pas. Kada me je agent pozvao vrištao sam od uzbuđenja sam u svojoj kući. Morao sam preko video poziva da pozovem porodicu. Mama je došla do kuće i ostavila mi kolače, čokolade i čestitke!

Kit: Večerao sam sa svojom porodicom i u tom trenutku dobio poziv od agenta. Otišao sam na sprat i već sam imao osećaj o čemu se radi u pozivu. Pomislio sam: „Ovo je neverovatno, biću u seriji na Netflix-u!“ Kada sam sišao dole, probao sam da kontrolišem svoje emocije. Roditelji su me pitali ko me je zvao jer su pretpostavili o čemu se radi. Rekao sam: „Biću u seriji na Netflix-u, ništa bitno.“ Svi su eksplodirali a ja sam probao da ostanem pribran.

Kao pisac i izvršni producent, Alice je napisala osam epizoda i imala glavnu reč pri izboru glumačke ekipe. Ona igra veliku ulogu u ovom projektu. Da li vas je ohrabrila pre snimanja?

Corinna: Samo nam je rekla da budemo to što jesmo. Kada smo kao ekipa čitali scenario, imali smo scenu gde smo morali da improvizujemo. Rekla nam je: „Budite to što jeste i vidite kako se osećate.“ Bila je divna.

Kizzy: Dali su nam male kutije sa izdanjem prve knjige i divnim pismom koje nas je podstreklo.

Corinna: Tu se nalazila i mala slika!

Kizzy: Da, sličica nas u ulozi naših likova. Tobie (Donovan) i Rhea (Norwood) su to isto dobili iako njihovi likovi nisu u knjigama, pa ih je Alice naknadno nacrtala. To je bio baš lep gest. Želim da budem u drugoj sezoni samo da bih dobila tu kutiju.

Da li ste uradili nešto iza kamera što bi poboljšalo hemiju između vaših likova?

Joe: Ne znam da li je bilo potrebe za tim pošto smo već provodili zajedno 11 sati dnevno.

Kit: Da, provodili smo dosta vremena zajedno! Takođe, skupila bi se cela ekipa i družili bismo se preko vikenda. U početku, cilj je bio da se upoznamo. Potom smo ubrzo počeli da uživamo u zajedničkom druženju. I dalje izlazimo zajedno.

Kizzy: Imali smo dobrog koordinatora prisnosti,

Davidu, koji nas je obučavao za intimne scene.

Corinna: Učio nas je šta znači pristanak. U smislu: „Da li smem da ti dodirnem rame, kosu? Da li smem da uđem u tvoj prostor?“ Takođe, dosta smo se družili. Stalno smo bili zajedno i to je dosta pomoglo.

Drago mi je da si spomenula koordinatora prisnosti. Taj termin u pozorištu postoji decenijama ali na televiziji je to relativno nov koncept.

Corinna: Ne mogu da verujem da to ranije nije postojalo, jer sam ja bila toliko nervozna! Mislila sam: „Bože, kako će ovo sad ići?“ Ali David je taj proces mnogo olakšao.

Kizzy: Opustio nas je.

Corinna: Takođe, nismo snimali pred publikom tako da nije bilo stotinu ljudi koji nas gledaju, što je dosta pomoglo! Zbog Davida smo se osećali opušteno. Kao što si rekao, ne mogu da verujem da je to nov koncept.

Po vašim objavama na društvenim mrežama zaključio sam da je snimanje bilo izuzetno zabavno. Kako je bilo deliti ovo iskustvo sa ljudima koji na kraju postali jedni od vaših najbližih prijatelja?

Joe: Veoma zabavno.

Kit: Neko se našalio da je moj instagram 50/60% čini Will Gao.

Joe: Tvoj instagram je posvećen njemu.

Kit: Rekao bih da ne postoje dve osobe iz ekipe koje se ne slažu. Svi vole da zajedno provode vreme. Na primer, Will i ja, iako se naši likovi u seriji ne slažu uvek. Zato je možda čudno da smo van snimanja najbolji prijatelji.

Joe: Ne mogu da zamislim da moram da glumim da sa nekim nisam najbolji prijatelj. U tome leži čar glume, da se pravite kao da ste neprijatelji.

Kit: Na primer kao Bash. On je jedan od najdivnijih ljudi koje sam ikad upoznao.

Joe: Zato glumi dobrog negativca. Dugo je pokušavao da Ben bude manje loš i da možeš da vidiš njegovu ljudsku stranu, i ne može da ti ga bude žao.

Kizzy: Nisam navikla na glumački set, ovo mi je prvi put da snimam seriju. Svi su bili tako pažljivi i dobri, pazili su na način na koji razgovaraju sa nama, sve je funkcionisalo onako kako treba.

Ko je bio glavni šaljivdžija na snimanju? Verujem da je bilo nevaljalaca, otkrijete mi ko je to bio!

Kit: Ja nisam...

Joe: Ljudi bi dolazili na snimanje i mislili da se Kit i ja ne podnosimo. Onda bi videli da je to sve šala. Toliko smo se zbližili da smo dostigli taj nivo da nam je prijatno, da se ne ponašamo bezobrazno jedan prema drugom. Kada smo snimali scenu na snegu režiser nam je rekao da umesto naših likova u toj sceni vidi nas.

Da li ste se poistovetili sa vašim likovima?

Kizzy: Odrastajući kao queer osoba, kao i Darcy, nikada se nisam osećala uplašeno niti neprijatno zbog toga. Takođe mislim da ljudi žele da Darcy prestane da priča o svojoj seksualnosti i mislim da ja nikada to neću prestati. Ponosna sam na svoju seksualnost i svoj rod. To je za mene veoma posebno i u tom smislu se poistovećujem sa Darcy.

Corinna: Isto kao Tara, ja nisam imala potrebu da to kažem celom svetu jer je to za mene nešto lično, i to je u redu dokle god si srećan. Mislim da smo u tom smislu slične. Takođe, ona uvek traži da izvuče najbolje iz svake situacije.

Kizzy: Pravi optimista.

Corinna: Da, imam osećaj da uvek pokušava da pomaže drugim ljudima iako sama prolazi kroz svašta i nije spremna o tome da priča sa drugima. Ona pazi na Nicka i kaže: „Vidim da prolazimo kroz iste stvari i podržavam te, možda će mi to pomoći da ih prevaziđem.“

Joe: Ja se dosta poistovećujem sa Charliem. Imao sam slično iskustvo u školi. Nikada me nisu maltretirali ali sam imao osećaj da sam drugačiji i po tom pitanju potpuno razumem njegovu nesigurnost. Lepo je bilo istraživati različitosti među nama. Rekao bih da sam više ekstrovertan od njega, ali on u nekim aspektima ima veće samopouzdanje od mene. Nikada ne bih bio dovoljno siguran u sebe da počnem da treniram ragbi i pridem dečaku iz škole. Mislim da mi se niko neće toliko svideti da to mogu da uradim.

Kit: Što se tiče Nicka mislim da je bitno što on prolazi kroz pravi miks mentalnog i unutrašnjeg konflikta. Pita se: „Da li sam stvarno spoznao sebe? Da li su ljudi upoznali pravu verziju mene?“ Lepota ovih likova, kao što je na primer Nick, je da su univerzalni i da sa njima može svako da se poistoveti.

Da li mislite da „Heartstopper“ opisuje današnju LGBTQ+ omladinu? Da li će ova serija biti važna za queer gledaoce koji će pratiti ovu seriju preko svojih malih ekrana?

Corinna: Biće izuzetno bitno. Mislim da je ovo bilo dugo očekivano. Da su svi imali ovo kada su bili mlađi, svet bi bio mnogo lepši. Veoma je relevantna i odnosi se na sve ljude, koliko god godina imao - bio mlad, star, queer ili ne, ova serija je za svakoga.

Kizzy: Mislim da je ovo dobar način da se predstavi deci kako je to biti queer. Ne postoji klip koji možeš da pokažeš deci i naučiš ih kako da se ophode prema queer ljudima, ili da izađu na kraj sa činjenicom da su i sami queer. Nema mnogo načina na koje to deci može da se predstavi.

Corinna: Mislim da je serija veoma realna, jer postoji dosta emisija na TV-u koje su ekstravagantne kao što je npr. Drag Race. Lepo je videti kako u ovom svetu možeš da funkcionišeš kao tinejdžer.

Joe: Ovo je veoma realan prikaz queer omladine jer ne postoji savršen način kako da budeš queer, ne postoji savršen način kako da budeš ti, moraš biti autentična verzija sebe. Kroz celu seriju, postoji toliko različitih prikaza kako je to biti queer, proživljavanja različitih iskustava. Lepo je videti da možeš da budeš to što jesi.

Kit: Uvek kažem da je ovo optimističan pristup seriji. Postoje neke stvari koje želiš da obradiš,

određeni problemi, zato što je važno govoriti o tome. Ali, mislim da je u prirodi Nickova i njegova veza jako čista. Sviđa mi se kako je lik Charlia napisan jer pruža neverovatnu podršku. Već je prošao kroz probleme sa svojim identitetom, posebno kada je u pitanju seksualnost. Zato, on predstavlja podršku Nicku, kroz bilo kakve probleme na koje može da naiđe.

Joe: Ono je što divno je činjenica da nema mnogo queer serija koje su srećne. Uvek neko umre od AIDS-a ili neko nekoga maltretira i to je cela priča. Elementi maltretiranja i seksualnog nasilja u „Heartstopperu“ postoje, ali je to minijaturni deo veoma vesele priče što je veoma važno prikazati mlađoj deci, posebno queer deci, da se život ne sastoji samo od loših stvari. Možeš imati lep život, koji zaslužuješ.

Kit: Pokazujemo lepote.

Joe: Serija predstavlja optimističan prikaz društva. Mnogi bi rekli da još nismo na tom nivou ali bismo mogli biti veoma brzo. ■

Britanska autorka govori o prvoj adaptaciji grafičkog romana „Heartstopper“, koja je premijerno prikazana na Netflixu 22. aprila. „Iz zabave sam počela da radim na stvaranju romana ‘Heartstopper’ zato što me je to činilo srećnom. Onda, kako je projekat počeo da se širi, shvatila sam da usrećuje veliki broj ljudi.“

„Samo želim da širim sreću, i da ovu seriju mladi LGBTQ+ ljudi mogu da gledaju kada žele da se osećaju lepo i dobiju utisak da su predstavljeni“, kaže Alice Oseman.

Pre premijere serije na Netflixu, fanovi su ispod svake objave obasipali ovu platformu komentarima na društvenim mrežama. Nije bitno da li je objava bila vezana za seriju ili ne, hteli su da vide slike sa snimanja, najavu ili više sadržaja iz ove dugo očekivane tinejdž romanse. Joe Locke i Kit Connor, koji su Charlie Spring i Nick Nelson u seriji, primetili su da im je broj pratilaca na instagramu naglo skočio nakon što je objavljena glumačka ekipa i često im fanovi ostavljaju komentare ispod objava kao što su:

„Možeš li da mi napišeš opravdanje da sam bio bolestan 22. aprila, za jedan eksperiment.“

„Ne znam kako ću izdržati a da ne zaplaćem kada budem gledao epizodu.“

Iz ovih komentara vam je jasno da su fanovi veoma strastveni.

Producent serije je See-Saw Films. U osam epizoda ove serije je fokus na liku po imenu Charlie koji je otvoreno gej, i Nicku, veselom i pitomom ragbisti.

Upoznaj se u školi i ubrzo se njihovo nesvakidašnje prijateljstvo pretvara u neočekivanu romansu koja će promeniti njihove živote, naravno na bolje. U seriji takođe glume William Gao kao Tao Xu, Yasmin Finney kao Elle Argent, Corinna Brown kao Tara Jones, Kizzy Edgell kao Darcy Olsson, Sebastian Croft kao Ben Hope, Cormac Hyde-Corin kao Harry Greene, Rhea Norwood kao Imogen Heaney i Tobie Donovan kao Isaac Henderson.

„Heartstopper“ je romansa za sve queer ljude koji su dugo čekali da ovo vide na malim ekranima.

Kao glavni pisac i izvršni producent, Alice otkriva da je bila uključena u kasting svih glumaca i imala mogućnost da predoči svoje mišljenje o tome ko bi se dobro snašao u svetu koji je stvorila pre pet godina. Za Kita kaže da zrači dobrotom, isto kao Nick koji je pun dobre energije. Joe se odmah razlikovao u odnosu na ostale. „Ono što mi se svidelo kod njega prilikom prve audicije je da je savršeno postigao balans između Čarlijeve nervozne prirode i stidljivosti, kao i samopouzdanja. Iako je veoma povučen, u isto vreme je pun samopouzdanja u smislu da zna ko je i šta želi od života. Veoma je teško da glumac prikaže tu vrstu balansa, ali Joe je to uspeo.“

Režiser Euros Lyn, poznat po radu na dramama kao što je „Doctor Who“, „Sherlock“, „Black Mirror“ i „Daredevil“, se sa tim složio i dodao da ne bi mogao da zamisli bolje glumce koji će oživeti ove likove i prikazati njihovu priču na malim ekranima.

Proces kastinga je bio drugačiji sa Corinnu i Kizzy. Corinna je otkrivena još na početku projekta i kao Kit zrači dobrotom. Kizzy je bilo teško pronaći, međutim, Alice je otkrila da je za ulogu Darcy bilo najviše audicija. (Ukupno je bilo 10.000 audicija)

„Hteli smo da nađemo nekog posebnog“, Alice se priseća. „Kizzy, imala je energiju koja je

KREATORKA SERIJE HEARTSTOPPER NAS VODI
IZA SCENE NOVE NETFLIXOVE QUEER TINEJDŽ ROMANSE

ALICE OSEMAN

IZVOR: GAY TIMES

potpuno drugačija od drugih koje smo videli, energija koja je bila drugačija i od Corinnine. To je za mene bilo ključno, posebno za glavne glumce, da spojim dvoje ljudi koji su potpuno drugačiji ali kada se spoje na snimanju, da izbijaju varnice.“

„Heartstopper“ je za Alice uvek bio projekat od velike važnosti i uvek je imala potpunu kontrolu što se odluka tiče. Netflix je bio mišljenja da autor treba da bude potpuno uključen u stvaranje serije kao pisac i izvršni producent što je odgovaralo i Alice i drugom producentu Patricku Waltersu. „Toliko nam je stalo do priče i likova da je Netflix to prepoznao,“ objašnjava Alice. „Produkcijaska kuća SeeSaw i ja smo imali strah da će nam kreativnost biti oduzeta. Međutim, ljudi iz Netfliksa su nas potpuno podržali i pustili nas da vodimo projekat u smeru koji mi želimo. Ne mogu da verujem da je iskustvo na TV-u bilo tako pozitivno za mene!“

Adaptirati prozu u scenario može

biti težak zadatak, posebno kada

fanovi često negativno

upoređuju seriju sa kn-

jigom. Međutim, Alice

kaže da je lakše obra-

diti grafički roman za

televiziju. „Već je

dosta toga vizuelno

predstavljeno u kn-

jizi, što nam daje

polaznu tačku,“ ona

priznaje da je u

trenucima bilo iza-

zovno adaptirati rad-

nju u priču koja

funkcioniše za TV. Za

„Heartstopper“ kažu da je

serija puna optimizma i da

skoro uopšte ne prikazuje konflikt,

što je veoma osvežavajuće za queer narativ.

Međutim, da bi TV serija uspeła, potrebna je

drama. Alice kaže da su morali da uvrste i lepe i

loše trenutke jer se to od takvog formata

očekuje. „Drama nije predstavljena u grafičkim

romanima. Ima je ali se neprimetno prožima. Ne

postoji mnogo napetih i dramatičnih trenutaka.

Morala sam da smislim način da seriju što više

približim originalnoj priči a da dodam sitnice

kako bih približila TV publici.“ Iako je važno

predstaviti traumu kroz koju prolazi LGBTQ+ za-

jednica, kako bi se digla svest publike o našoj is-

toriji, isto tako je važno prikazati kako članovi

zajednice prosto žive svoj život i napreduju. U

našem intervjuu sa glumcima, Joe je rekao da je

bitno pokazati mlađoj, posebno queer deci, da

se život ne sastoji samo od loših trenutaka i da

„Heartstopper“ predstavlja optimistični pogled na društvo. Elementi queer traume su i dalje prisutni, kao što su seksualno nasilje, vršnjačko nasilje, ali uvek postoji optimistični rasplet. Jedan aspekt grafičkog romana koji je bio važan uvrstiti, jeste Nickov put ka spoznaji da je biseksualan. To može biti spojler za one koji ne znaju o čemu se radi. Nickova biseksualnost nikada nije predstavljala problem drugim likovima. „Htela sam da se to dogodi bez previše antagonizma prema njemu,“ kaže Alice. „Ne postoji mnogo biseksualnih likova, ali ta orijentacije nije dovoljno predstavljena. U grafičkim romanima i u seriji htela sam da mu dam prostora da krene

na to putovanje spoznaje svog iden-

titeta. Možda će biti izazova i

prepreka na tom putu ali sam

htela da ga vidim kako to

polako shvata.“

Sa druge strane,

ovaj format ima svoje

prednosti. Alice kaže

da im je serija

omogućila da

prošire priču o

Nicku i Charlieu kao

i drugih sporednih

likova kao što su Tao,

Elle, Tara i Darcy. Iako

se najviše govori o dva

glavna lika, priča dozvol-

java da sporedni likovi više

napreduju nego u knjizi.

Veza Tao i Elle se dodatno

nadogradila a veza Tare i Cary je od ključne

važnosti za radnju serije. „U grafičkim romanima,

ne postoji prostora za to jer predstavlja kratku

priču.“ Što se tiče premijere serije, Alice kaže da

je neverovatno srećna i zahvalna Netflixu što je

predstavio ove likove široj publici i što je

pokazao mlađoj queer publici da stvari mogu da

idu na bolje. „Ovo je bilo najlepše i na-

juzbudljivije iskustvo u životu,“ Alice kaže.

Tinejdž žanr još uvek nije dovoljno obradio

queer iskustvo na malim ekranima. Glavni likovi

koji se identifikuju kao deo LGBTQ+ zajednice su

i dalje retki, posebno u britanskim serijama. Zato

„Heartstopper“ mnogo znači velikom broju

queer omladine. Kako je jedan obožavatelj

rekao: „Ova serija će spasiti živote.“ ■

15min testiranje

Imao/la si
NEZAŠTIĆEN
SEX i brine
te to ?

Proces testiranja je brz
i bezbolan. Krv se vadi iz prsta.
Rezultati su gotovi za 15min.
U proces testiranja je uključeno
poverljivo savetovanje pre
i posle testiranja.

Nisu ti potrebna lična dokumenta,
ni zdravstvena knjižica, ni uput.

CHECK POINT BEOGRAD

prevencija / savetovanje / testiranje

CENTAR za prevenciju polno
prenosivih infekcija, savetovanje
i podršku

Zakazivanje termina
radnim danima od 10-20h

066 5794890

za više informacija o opcijama
zakazivanja i ostalim uslugama
poseti naš sajt...

checkpoint-bgd.com

program
Asocijacije DUGA

Ovaj projekat je omogucen zahvaljujući finansijskoj pomoći **Gilead Sciences Europe Ltd**

S vako od nas se u životu susreće sa određenim teškoćama i preprekama koje ponekad ne može sam da savlada. Zato je važno da znamo da na tom putu nismo sami i da postoje osobe koje su se školovala, koje su stručne i koje su rešile da posvete svoj život tome da nam pomognu u takvim situacijama. Zbog toga sam za ovaj broj poželeo da uradim intervju sa osobom koja je zauzela upravo tu ulogu u mom životu, a to je moj psihoterapeut, Sara Knežević.

Kada si odlučila da želiš da se baviš psihoterapijom?

Tu kod mene nije bilo nikakvih nedoumica. Još kada sam upisivala psihologiju, znala sam da će psihoterapija biti moj definitivni izbor. A ljubav prema psihologiji se rodila još u detinjstvu.

Zašto baš psihoterapija?

Zato što je psihoterapija, za razliku od psihologije, koja kao naučna disciplina gleda da statistički i naučno dokazuje određene pojave koje se dešavaju u društvu, malo više individualistička. To znači da svaku osobu posmatra kao individuu za sebe i to je nešto što je mene lično najviše privuklo, zato što ja negde duboko verujem da, koliko god da imamo neke slične stavove, iskustva ili životne priče, svako od nas nosi svoj lični pečat i neku autentičnost o kojoj svi danas pričaju. A ja verujem da svaka autentičnost zasluhuje ogromnu pažnju, poštovanje i individualan pristup, da bi se toj autentičnosti na taj način odala i neka vrsta počasti, jer je danas baš hrabro biti autentičan i biti ono što jesi.

Zbog čega si odlučila da postaneš LGBT terapeut?

Ja nisam LGBT terapeut, već psihoterapeut koji u svom radu poprilično mnogo radi sa LGBT osobama. Interesantna stvar koja mene prati kroz život, još od najranijih godina jeste to da su i moj najbolji prijatelj iz osnovne škole i moj najbolji prijatelj iz srednje škole i moj najbolji prijatelj sa fakulteta homoseksualne orijentacije. Naravno, oni mi nisu najbolji prijatelji zbog svoje orijentacije, već zbog toga kakvi su ljudi. A moje prvo

iskustvo sa psihoterapijom je bilo onda kada sam ja od nekih drugih ljudi saznala da je moj najbolji prijatelj iz srednje škole gej. Psihoterapija je tu bila podržavajuća za mene. Ja sam tada prolazila kroz razne faze prihvatanja njegovog seksualnog identiteta, najviše zbog toga što sam to saznala od drugih, a ne od njega. Ja pre toga nisam imala nikakav stav povodom toga, ali sam se u trenutku kada mi je to bilo teško da prihvatim osećala kao da nisam pravedna što ga nisam prihvatila iz prve. Zbog toga je moje dalje interesovanje za rad sa LGBT osobama nastalo iz želje da ispravim tu nepravdu. Interesovanje se javilo i ka istraživanju, i ka podršci kako LGBT osobama, tako i njihovom okruženju. Ne znam da li će moj najbolji prijatelj ovo pročitati, ali ovim putem želim da mu se zahvalim jer me je odveo na taj put, da mu poručim da je predivan takav kakav jeste i da ga mnogo volim.

Da li postoje neke posebne edukacije da bi terapeut bio pripremljen za rad sa LGBT osobama?

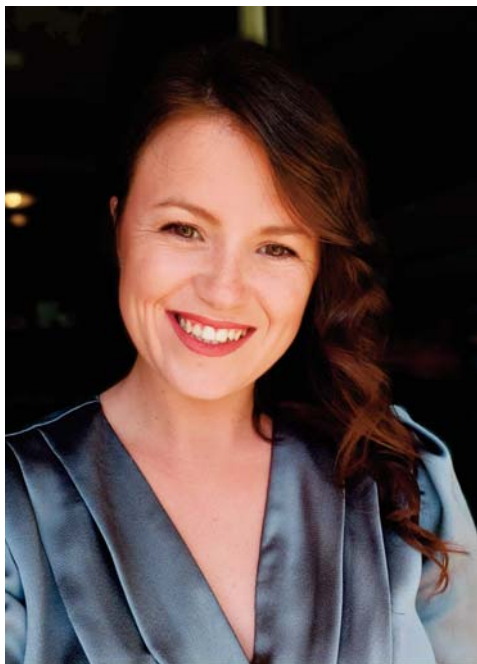
Nažalost, kod nas u Srbiji i dalje jako mali broj psihoterapijskih škola (a imamo ih puno) daje pažnju toj temi. Postoje kroz edukacije neki mini kursevi. Ali ja lično smatram da to nije dovoljno. Ja sam se kroz svoj master rad bavila ovom temom, i većina literature je zapravo na engleskom, što je još jedan pokazatelj da kod nas to

I STREJT TERAPEUT MOŽE DA POMOGNE LGBT KLIJENTU

SARA KNEŽEVIĆ

RAZGOVARAO: FILIP OBRADOVIĆ

još uvek nije dovoljno razvijeno. Organizacija Da se zna! jednom godišnje organizuje edukacije koje su poprilično bazične, ali dosta značajne za terapeute. Oni okupljaju terapeute svih škola i dodatno se prolazi kroz neke mini edukacije da se terapeuti dodatno osnaže, ali neka posebna

edukacija za rad sa LGBT osobama u Srbiji, koliko ja znam, ne postoji.

Da li strejt terapeut može na adekvatan način da pomogne LGBT klijentu?

Ja verujem da može. Ne mislim da je bilo kakvo prethodno LGBT iskustvo presudno da bi terapeut bio dobar. Bitan je terapijski odnos, da je terapeut neko ko može da drži klijenta, da ga obuhvati i da se u tom okruženju klijent oseća prihvaćeno baš takav kakav jeste. Ono što je po mom mišljenju preduslov da bi terapeut mogao da radi sa LGBT klijentima jeste da je sam terapeut prethodno posložio svoj rodni identitet, seksualnu orijentaciju, da je prošao kroz neke svoje lične procese i da se oslobodio raznih stigmi.

Da li si kroz rad sa LGBT osobama uočila nešto što ne možeš da razumeš, jer sama nisi LGBT?

Još uvek mislim da nisam. Mi definitivno sa našim klijentima rastemo, razvijamo se i učimo nove stvari. Mislim da je ta otvorenost ka iskustvu i razumevanju toga šta se dešava osobi preko puta nas ono što čini taj terapijski odnos kvalitetnim. Ja verujem da je ta radoznalost koju terapeuti imaju nešto što čini terapijski

odnos bogatim. Ono što moje terapijsko opredeljenje neguje jeste to da mi stajemo ispred klijenta skroz otvoreni za sva iskustva, bez ikakve osude ili stigme, spremni da validiramo ono što je unutrašnji doživljaj klijenta. Dakle, ja ne moram nešto lično da doživim, da bih to mogla da validiram.

Da li su LGBT ljudi u Srbiji otvoreni da dolaze na terapiju?

Iz nekog mog iskustva su sve otvoreniji i meni je izuzetno drago zbog toga. Prepoznaje se potreba za psihoterapijom, što ukazuje da postoje očigledni benefiti. Mi živimo u Novom Sadu, to je ipak veća sredina. Ne znam kakva je situacija u manjim mestima, ali bih volela da i ljudi iz manjih mesta dobiju šansu da budu otvoreniji i da potraže stručnu pomoć onda kada im je potrebna.

Koje su sličnosti između LGBT i ostalih klijenata?

Svi mi imamo slične izazove sa kojima se svaki dan susrećemo. Ono što su generalno teme ljudi koji kod mene dolaze na terapiju jesu partnerski odnosi, česta anksioznost, panični napadi. To su teme koje su nekako univerzalne i sličnosti svih nas.

A koje su razlike?

Nažalost, neki od najčešćih razloga zbog kojih se LGBT klijenti javljaju terapeutu su stigma i nasilje. Koliko god da mi živimo u 2022. godini i radimo na tome, nasilje prema marginalizovanim grupama generalno je i dalje na visokom stepenu. To je nešto što je za mene jako tužno. Pored toga, javljaju se i zbog neprihvatanja od strane bliskih ljudi, što je opet neka vrsta nasilja, jer nasilje nije samo fizičko, već može biti i telefonsko, verbalno ili se javiti u vidu prelaženja nekih raznih granica.

Kako motivisati LGBT ljude da krenu na terapiju?

Pošto mnogi terapiju doživljavaju kao luksuz, organizacija Da se zna! u okviru svog psihološkog savetovališta ima jedan deo besplatnih psihoterapijskih seansi za sve LGBT osobe koje su doživele neku vrstu nasilja. Tako da bih ovim putem želela da apelujem na sve pripadnike LGBT zajednice da ne morate da čutite o vašem nasilju i ne morate kroz te procese da prolazite sami. Ako niste finansijski podržani, uvek možete da se obratite organizaciji Da se zna! i oni će da vam obezbede adekvatnu psihološku podršku.

ALEKSANDAR CRNOGORAC

MUSCLE LOVE

Kampanja „Za tebe - važno je“, ima za cilj podizanje svesti o važnosti brige o mentalnom zdravlju. Dok „Stavi se u moje cipele“ objašnjava zašto je bitan način na koji mediji izveštavaju. Idejni tvorac obe kampanje je novinarka, Anne Marie Alves-Ćurčić. Ono na šta nas njen tim upozorava jeste da se prema podacima Svet-ske zdravstvene organizacije, svaka četvrta osoba u svetu suočava sa nekom emocionalnom ili psihološkom poteškoćom. U Srbiji samo od depresije pati gotovo 500 hiljada ljudi, a neretko je da to bude neki član LGBT+ populacije. Homofobija, transfobija, predrasude i odbačivanje dovode do traumatičnih iskustava, što dalje vodi do gubitka samopoštovanja, depresije, samopovređivanja i suicidalnih misli.

Kao što „Za tebe - važno je“ podseća, zdrav život nije zagarantovan ako samo pazite šta jedete, već morate da pazite i šta jede vas. Pa šta je to što jede LGBT+ populaciju? Većina LGBT+ pripadnika je usamljeno jer oseća da ih njihovo heteroseksualno orijentisano okruženje ne razume. Nova poznanstva sa ljudima koji prolaze kroz isto mogu biti isceljujuća. Za početak je dovoljno prisustvovati predavanjima i manifestacijama – osećaćete se kao deo kolektiva bez potrebe da aktivno učestvujete. Sledeći korak je volontiranje, gde ćete zapravo imati interakciju sa ljudima. Ali bez obzira na nova poznanstva, bitno je i da članovima vaše porodice i najbližim prijateljima pokušate da objasnite kako se osećate. Možda postoje osobe kojima je gore nego vama – tvoja porodica je prihvatila okej tvoju seksualnost, dok znaš da su neki izgubili kontakt sa roditeljima, itd. Sve to ne znači da su vaša osećanja manje validna. Iako vam porodica ne stvara problem, i dalje možete da se osećate tužno, ljuto, neshvaćeno, poniženo. Na posletku, čak i uz svu njihovu brigu, vaši bližnji ne mogu zameniti razgovor sa stručnim licem. Kako pronaći odgovarajućeg terapeuta? Pre nego što zakažete razgovor, proverite koje licence za rad poseduju, koje metode rada primenjuje, i da li imaju iskustva rada sa LGBT+ osobama (pozitivan stav psihoterapeuta o

LGBT+ tematici je krucijalan da biste se osećali prijatno u radu sa njima). Centar za mentalno zdravlje se nalazi u Beogradanki, a usluge se pružaju besplatno, bez uputa i knjižice. Za više LGBT+ orijentisano psihološko savetovanje, možete potražiti pomoć u prostorijama organizacije „Da se zna“. Ukoliko se osećate suicidalno, Nacionalna SOS linija za prevenciju samoubistva radi 24/7, i svi pozivi su anonimni, bez potrebe da se predstavite (broj telefona je **011/7777000**). A Centar Srce pruža i pozive i chat od 15 do 23 časova (www.centarsrce.org)

Pomenuli smo već kampanju „Stavi se u moje cipele“, koja nastoji da objasni da su mediji jedan od najuticajnijih faktora koji utiču na formiranje javnog mnjenja i kulturnih normi. U Srbiji se na televizijskom programu na dnevnom nivou izražava negativan stav o LGBT+ zajednici. Osim što se na ovaj način pospešuju predrasude u dru-

KAMPANJE ZA BRIGU O MENTALNOM ZDRAVLJU

PIŠE: JOVANA IVETIĆ

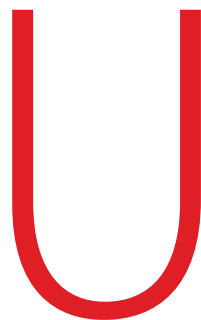
štvu, takođe se vrši i verbalno zlostavljanje LGBT+ osoba. Pogrešno se pretpostavlja da verbalno zlostavljanje nužno sadrži vikanje i direktne napade. Verbalno zlostavljanje između ostalog predstavlja korišćenje reči koje imaju za cilj da se ismeje druga osoba. Tačno je da jednu osobu ne definiše mišljenje drugih, ali je i činjenica da se na ovaj način postižu efekti koji su jednako štetni kao i fizičko zlostavljanje. Dakle, ugasite TV i zapitajte se kako ste? Naučite da prepoznajete svoje emocije, čak i one negativne, a ne da ih potiskujete. Nastojite da u budućnosti izbegavate kontinuiranu izloženost medijskom sadržaju. Nije dovoljno da samo telo bude zdravo, već i um – na kraju krajeva, oni su celina. Animus tristis in corpore sano, i šta ćemo sad?

Čet sa psihologom

ČETVRTAK OD 20 DO 22H
WWW.DASEZNA.LGBT

svetlu dešavanja u Evropi, ovogodišnja „gej olimpijada“ kojoj je kraljica „peace, peace, love, love“ ove godine je bila više usmerena ka reči „peace“. Cela Evropa i ceo svet bili su okrenuti ka dešavanjima u Ukrajini, a prirodno je to bio i fokus

evrovizijskih fanova, s obzirom na to da je Ukrajina jedna od najuspešnijih i najvoljenijih evrovizijskih zemalja. Dok smo svi gledali u orkestar Kalush, ko su LGBT izvođači koji su nam se „provukli“?

Prvo da se osvrnemo na vrh tabele i priče o „političkoj pobjedi“. Takve priče čujemo svake godine, ali ove godine su dodatno pojačane činjenicom da je konkurencija bila izuzetno jaka i mnogo zemalja je pretendovalo na pobjedu, plus - pobedila je zemlja koja je u ratu. Da li na Evroviziji ima politike?

Ima. Da je nema, Rusija bi, iako agresor, imala dozvolu da učestvuje. Ali da li je to ta vrsta „politike“ koju zamišlja mali Perica, gde sedi „veće staraca“ i odlučuje ko će pobediti? Pa i ne baš. Ono što je bilo najzanimljivije jeste

mestu. Zapravo, bili smo na četvrtom i sve i da nije bilo „skandaloznog glasanja žirija“ to bi nam bio najbolji mogući plasman. Zašto? Vrlo je jednostavno.

Ispred nas je prema glasovima publike bila Španija, koja je bila u vrhu i po glasovima žirija. Odmah ispod nas po glasovima publike našao se ubedljivi favorit žirija – Velika Britanija, a nakon njega treći favorit – Švedska. To su tri zemlje oko kojih su žiri i publika imali gotovo pa jedinstveno mišljenje – da treba da budu u vrhu. Nakon toga sledi Ukrajina, koja je bila ubedljivi favorit publike i četvrti favorit žirija. Kako god da se stvari postave – ovo bi bile vodeće četiri zemlje jer su oko njih imali jedinstveno mišljenje i žiri i publika. Da se žiri izbriše – bili bismo četvrti, kad ostane – mi smo peti. Prema glasanju žirija, mi smo bili 11. mesto – što je pozicija koju su nam kladionice dugo predviđale. Uopšte nije tačno da nas je žiri iskulirao. Sve i da nam je žiri dao još tih nekih 100 glasova više

nego što jeste, ne bismo preskočili ove prve četiri zemlje, ili bismo bili negde između 3 i 5 mesta. Dakle, tu negde gde smo svakako i bili.

Pritom, mi u Srbiji ne možemo da se dogovorimo šta je bilo namešteno. Kukamo na gla-

KO SU LGBT+ IZVOĐAČI KOJI SU NAM SE PROVUKLI?

VELIKA GEJ OLIMPIJADA

PIŠE: NEMANJA MARINOVIĆ

da se u Srbiji najviše govorilo o političkoj pobjedi, usled neispunjenih nerealnih očekivanja o tome da ćemo mi pobediti. Dodatno je stvari podgrejao lapsus Duške Vučinić koja je u direktnom prenosu izgovorila da smo prema glasovima publike bili na drugom

sove žirija i smatramo ih „nameštenim“ ili „komšijskim“, a nemamo problem sa tim što mi isto tako i dobijamo i delimo glasove, od kad doseže evrovizijsko pamćenje. Sa druge strane, smatramo da je „namešteno“ Ukrajini – a oni su pobedili glasovima publike, ne žirija. Publika je ta koja je želela da vidi Ukrajinu na tronu. I to istorijski ubedljivo. Da li su glasali zbog „simpatija“ ili pesme irelevantno je – publika je glasala tako kako je glasala.

I zašto je Ukrajina pobedila vrlo je jasno – trenutno ima najjaču dijasporu. I to jeste politika, svoji glasaju za svoje. Za zemlju, ne za pesmu. Ukrajina ima trenutno milione svojih građana raseljenih po celoj Evropi, koji nisu ekonomski migranti i imaju mobilne telefone i poslaće SMS za svog predstavnika jer je to jedino što vide da mogu da urade. Jedina pobeda koju mogu da izvojevaju. I to su, prirodno, i uradili. Ako je to „politika“, onda molim da se obrišu svi naši glasovi dijaspore na osnovu kojih smo bili u

vrhu dok se glasalo „po ključu“ i pre uvođenja žirija, pa da vidimo gde će se naći Željko Joksimović i da li bi Marija Šerifović pobedila. Uostalom, i to što smo četvrti ove godine prema glasovima publike je takođe, u velikoj meri, naša dijaspora odradila. Tako da bilo kakve priče o „nameštanjima“ nema – žiri je rekao svoje, publika se nije složila i u ogromnoj meri rekla nešto drugo, a matematika je na kraju odlučila. A matematika je neumoljiva.

Bila je neumoljiva i kada je „politički“ pobedila Jamala, i kada je „na simpatije“ pobedio Salvador Sobral i kad je Končitu „izgurao gej lobi“. Svake godine se više „politika“ i svake godine – ko izgubi ima pravo da se ljuti. A ljute se i čude samo oni koji nisu pratili kladionice koje su i ove godine svoje rekle dva meseca pre takmičenja. I bile nepogrešivo tačne.

No, dok smo kod gej lobija – ove godine je ta fantomska organizacija izgleda zakazala. Bar kad su u pitanju glasovi. Ništa LGBT nije imalo neki visok

>>

plasman. A imalo je šta da se vidi i čuje. Ipak, jedan se izdvojio. Naravno, MIKA! Mika je bukvalno bio osoba koja je ukrala šou i u jednom trenutku se učinilo da će imati i najveći hit festivala. To se nije desio, prešišao ga je, bar po hitičnosti u Srbiji WRS – o čijoj se seksualnosti spekuliralo. Rumunski predstavnik je svakako, bio deo LGBT zajednice ili ne, neko ko je doneo kvir na scenu i zasigurno „Llamame“ ostaje jedan od most iconic momenata ove godine. Rekao bih da je on, pored predstavnika Francuske, neko ko ima najviše prava da se ljuti – odnosno zaslužio je mnogo veći plasman. Ali to bi bio samo moj lični utisak i moj lični (ne)ukus.

Kad su u pitanju otvoreno LGBT performer, sjajni Michael Ben David iz Izraela sa svojim kempičnim performansom ostao je u polufinalu, isto kao i predstavnik Kipra, koji se ne identifikuje kao LGBT, ali je u wanna be Maneskin stilu izveo gej poljubac na sceni.

Daleko ikoničniji bio je predstavnik Australije, Sheldon Riley koji je uspeo da se plasira u finale. Sheldon peva o različitosti (uh, koliko česta tema na ESC), ali je zapravo neko ko vrlo dobro zna o čemu peva. Kao malom dijagno-

stifikovan mu je Aspergerov sindrom,

što je jedan od blažih oblika autizma, a kroz odrastanje je trpeo nasilje zbog svoje seksualnosti. Njegova pesma

„Not the same“ govori upravo o tome, a performans dodatno pojačava poslatu poruku. Naime, njegova maska sa Svarovski kristalima je nešto što je oduvek želeo – glamurozna maska iza koje će moći da se sakrije jer nikad nije voleo kako izgleda, niti da ga gledaju. Maska je za njega

„prelepa distrakcija“ i zato je odlučio da je nosi. Međutim, shvativši da ne želi da pošalje poruku „ako vam se ne sviđa kako izgledate sakrijte se iza maske jer ćete samo tako biti srećni“ odlučio je da je u toku performansa skine i pošalje poruku osnaživanja i

onoga što on smatra „preuzimanjem kontrole“. Objašnjenje ovog performansa, naravno, nismo imali priliku da čujemo u prenosu, a verujem da bismo potpuno drugačije doživeli celu priču da nam je pozadina bila poznata.

Visok plasman nisu uspele da ostvari ni „Sestre“ sa Islanda, ali je njihovo pojavljivanje poslalo možda i najveću političku poruku. Ne samo što je jedna od sestara, Elin, otvoreno gej i što je bend nastupao na Prajd događajima, već su vrlo glasne u borbi za trans prava. Na tzv. „tirkiznom tepihu“ pojavile su se u majicama koje su poslale političke poruke, uključujući i podršku trans zajednici, a ono što stoji iza toga je da je jedna od njih, Sigga, majka trans deteta. Ona je o tome pisala na svom Instagram profilu, gde je objavila sliku trans zastave uz poruku „vidim te, uz tebe sam, volim te“ i hešteg #ponosnamajka. U više intervjua govorila je o

tome i istakla koliko je mnogo izazova, i pored toga što je ona majka koja je potpuno otvorena i prihvata svoje dete. Ono što je takođe istakla je strah za trans decu i zato se i posvetila tome da svojom popularnošću

njima pruži zaštitu, vidljivost i platformu. „82% trans dece razmišlja o suicidu, a 40% će to i pokušati. Za mene je zastrašujuće i da pomislim na to da moje dete može da oduzme sebi život jer nije prihvaćeno“, istakla je Sigga i poručila roditeljima da vole i bezuslovno podržavaju svoju decu i budu uz njih. Pesma je možda bila dosadnjikava, ali za političku poruku i iskreni aktivizam 12 poena za Island!

I na kraju, trebali išta više reći nego MAHMOOD?! Možda njegov duet sa Blancom nije baš ono što smo navikli i ono što želimo, i retko koji povratnik ponovi uspeh prvog nastupa, ali još od „Soldi“ čovek je evrovizijska gej ikona. ■

Povodom Međunarodnog dana borbe protiv homofobije, bifobije i transfobije, koji se obeležava 17. maja, održan je Falafel - Festival jevrejske i izraelske LGBTQI kulture u Kulturnom centru Grad. Festival od 2018. godine organizuje Haver Srbija i razgovarali smo sa izvršnom direktorkom, Sonjom Viličić.

Kako je nastao Falafel i sa kojim ciljem?

Falafel festival, kao i većina programa organizacije Haver Srbija, je nastao tokom razgovora sa prijateljicama Havera. Tokom tog razgovora pokušale smo da mapiramo sliku LGBTQI zajednice unutar jevrejske zajednice, odnosno, da se prisetimo koliko članova i članica jevrejske zajednice poznajemo, a da znamo da su LGBTQI, i pokušale smo zatim da promislamo o tome da li je nekome od njih potrebna neka vrsta direktne ili indirektna podrške. Vrlo brzo smo shvatile da je to jedan popriličan broj ljudi, a takođe smo shvatile i da u tom trenutku nije postojao prostor koji bi slavio i razvijao oba ova identiteta i koji bi povezivao ove dve „zajednice“. Zato smo

odlučile da kao organizacija stvorimo taj prostor, prostor koji povezuje nekoliko marginalizovanih (ne volim ovaj izraz) i manjinskih grupa u zajedničkoj borbi protiv predrasuda, diskriminacije, antisemitizma, homofobije i ksenofobije – ali kroz pozitivne doživljaje kao što su druženje, razmena mišljenja i iskustava, muzika, film, tekst, hrana. Pored organizacije koja stoji iza Falafel festivala, meni je lično trebao ovakav prostor, prostor koji će mi omogućiti da slobodno komuniciram i razvijam za mene dva najvažnija moja identiteta – jevrejski i lezbejski. Tako je nastao Falafel – festival koji spaja LGBTQI, jevrejsku i izraelsku kulturu i zajednicu.

Koji je fokus programa Falafel festivala?

Naš fokus, a nadamo se i fokus samog programa je da ponudimo iskustva koja će pre svega biti pozitivna, kao i prostor u kojem jevrejska zajednica u Srbiji može bolje da se upozna sa LGBTQI tematikom. Cilj nam je bio da LGBTQI osobe uvide multidimenzionalnost svoje zajednice, a da se šira javnost, sa druge strane, upozna i sa jevrejskom i sa LGBTQI zajednicom, kao i sa njihovom isprepletanošću. U Srbiji, kao i u većini drugih zemalja, nije jednostavno biti LGBTQI osoba. Zato je program svesno napravljen na

takav način da pruža prijatnu, pa i porodičnu atmosferu u kojoj se svako može osećati dobro. U tom pogledu najveći izazov nam je da pronađemo i izaberemo LGBTQI jevrejske i izraelske filmove koji ne ubijaju u pojam. Ukoliko filmovi, pak, i prikažu onaj lošiji deo naše svakodnevnice, diskriminaciju i emotivne ožiljke, kroz druge sadržaje tokom festivala pokušavamo da „ispeglamo“ realnost prikazanu u filmovima, u nadi da ćemo time osnažiti učesnike i učesnice festivala da na pozitivan način dožive i žive svoj LGBTQI identitet.

Šta je publika ove godine imala mogućnosti da prati i kako si zadovoljna kako je prošao festival?

Ove godine smo odlučile da filmski festival pretvorimo u festival kulture jer je proteklih godina Falafel festival obuhvatao mnogo više od projekcije samih filmova. Na ovogodišnjem programu publika je mogla da pogleda dva izraelska filma od kojih bih istakla dokumentarni film „Merry Me However“. Film priča priče LGBT muškaraca i njihovih zakonskih suprugica. Ovi muškarci su se venčali suprotno od njihove seksualne orijentacije – isključivo iz religioznih razloga, kako bi ispoštovali zakone Tore i kako bi bili prihvaćeni u svojim porodicama i religioznim zajednicama. Nakon njihovih razvoda, suočili su se sa konfliktima koje su potiskivali: sa svojom verom i verskim zakonima, sa decom, porodicom i zajednicom, kao i sa otvaranjem ka društvu i potragom za partnerima. Dok pokušavaju da utiču na promenu u svom religioznom okruženju, ovi ljudi prolaze kroz proces samoprihvatanja i preuzimaju aktivnu ulogu unutar društvenog aktivizma. Pored samih ličnih priča, tokom filma gledaoci i gledateljke se mogu upoznati i sa jevrejskim tradicionalnim načinom života i običajima. Pored filmova, program festivala je obuhvatio dve radionice – jednu o jevrejskim simbolima, i drugu o tradicionalnim i modernim jevrejskim tekstovima sa LGBTQI tematikom. Zajedničko za obe radionice je to da su imale za cilj da upoznaju publiku sa jevrejskom tradicijom i jevrejskim savremenim životom. Najupečatljiviji deo ovogodišnjeg programa za mene je bila živa biblioteka – na neki naš, Haver način, gde osobe koje su „knjige“ sede i dočekuju publiku

(dok u originalu publika njih bira, ali mi ne volimo da knjiga ostane sama tj. nepročitana). Od publike smo dobile nebrojene komentare o tome koliko su im značila ova upoznavanja i saznanja, a nama je ovaj deo programa bio posebno značajan jer smo preko „knjiga“ stvorile vidljiv prostor u kome je došlo do razmene iskustava kako vezano za LGBTQI život, tako i za život Jevrejki u Srbiji, dok je kroz neke knjige publika imala priliku da upozna suživot ova dva identiteta u jednoj „knjizi“, odnosno osobi. Festival su obogatile i dve predstave, kao i dva DJ nastupa. Što se predstava tiče, publika je imala priliku da vidi audio-vizuelnu predstavu „Amplituda“ autorke Katarine Ranković, vaše sagovornice iz prošlog broja i performerica Aleksandra Zaina. Pored ovog nastupa, Katarina Ranković stupila je i u okviru dua Kabare Divas Night, Lady K + Dekadencija. DJ nastupe izveli su DJ Časna seštra i DJ King.of.the.Cloud. Izuzetno nam je važno da smo ostvarile ove saradnje sa umetnicima i umetnicima iz LGBTQI zajednice, kao i da smo u situaciji da pružimo još jedan siguran prostor za razvoj i život LGBTQI kulture, ali i biznisa. U tom smislu imale smo i gošće – umetnice u polju pripreme i serviranja hrane koje su u ime svog ketering studija Kabeza poslužile bliskostičnu hranu. Ja sam uvek zadovoljna tokom i nakon festivala, ali stvarno. Meni je iskreno samo

FALAFEL - FESTIVAL JEVREJSKE I IZRAELSKJE LGBTQI KULTURE

SONJA VILIČIĆ

RAZGOVARAO: PREDRAG AZDEJKOVIĆ

važno da se festival održi, da opstane na LGBTQI mapi dešavanja u gradu i državi, da se prisutni osećaju prijatno i da odu sa festivala sa nekim novim saznanjima i poznanstvima, jer mislim da na taj način doprinosim razvoju LGBTQI scene, kao i razvoju jevrejske zajednice na lokalnom

>>

prostoru pa i šire (iako se mnogi neće složiti sa tim). Nije mi bitno, iako je važno zbog nekih drugih stvari, koliko je osoba posetilo festival, već mi je bitno da festivalu prisustvuju različite osobe, društva, grupe, zajednice i da svako i svaka od njih odu sa festivala sa nekim novim iskustvom i znanjem.

Svake godine vas posete Žene u crnom i protestuju. Kako ti to vidiš?

Pa ne znam šta da kažem, valjda svako treba da ima prostor da iskaže svoje nezadovoljstvo i vrednosti, te da protestuje, ako smatra da tako treba. Za mene je problematično to da neko želi da uvuče svoju organizaciju u politiku jer se mi ne bavimo politikom, već kulturom i obrazovanjem. Meni je poražavajuće da bilo koji/e aktivisti i aktivistkinje gledaju stvari crno-belo, kao i da bez mnogo, ili bez ikakvog iskustva o toj temi, bez dijaloga i bez želje za dijalogom prate neke moderne trendove – u ovom slučaju u pitanju je bojkot svega što je vezano za državu Izrael. Opsednutost Izraelom, na žalost, nije novi trend, i tanka je linija između protesta i modernog antisemitizma. Niko ne može da mi objasni da je u redu sabotirati ili bojkotovati izraelskog filmskog reditelja, slikara, umetnika, sportistu... a još manje je u redu voditi se mišlju da jedna

organizacija koja sarađuje sa Izraelskom ambasadom podržava kompletnu politiku Izraela. To bi vam bilo slično kao da, pošto nas podržava Ministarstvo obrazovanja i ponekad Ministarstvo kulture, mi automatski podržavamo politiku aktuelnog predsednika. Iako je moj kontakt dostupan na svim društvenim mrežama, nikada nisam dobila poziv za bilo kakav otvoreni razgovor, niti mi je upućeno pitanje koje bi odgovorilo na to šta ja mislim o temama koje izazivaju protest Žena u crnom. Iskreno, možda je to i bolje; ne bih znala da odgovorim ni na pitanje šta mislim o politici države u kojoj živim i čija sam državljanka, a kamo li na pitanja o Izraelu, ako me razumete.

A homofobi?

Homofobi su se fizički pojavili u prvoj godini festivala, ali od tada ih nema - možda neće da stoje pored Žena u crnom, pa su samo aktivni na društvenim mrežama. Najaktivniji su, naravno, pre samog festivala, kada nam izbombarduju društvene mreže zanimljivim antisemitskim, homofobnim i šovinističkim sadržajima. Često nas i oni povezuju sa Izraelom, ali u njihovom kontekstu oni nas šalju u Izrael „da tamo promovišemo pedere“, kako oni kažu. Crno-belo gledajući, zanimljivo je da je Izrael

ono što povezuje radikalnu levicu i tradicionalističku desnicu.

Koliko je izražen antisemitizam u srpskom društvu?

Zvanična retorika je da nema antisemitizma u Srbiji. Naravno ako pogledamo samo par poslednjih godina, ili, preciznije od početka korone, mi kao organizacija i kao jevrejska zajednica osećamo ogroman porast antisemitizma. Na svu sreću, on se u Srbiji ne manifestuje kroz fizičke napade, ali se iskazuje kroz uništavanje jevrejske imovine (zvuči poznato), kroz komentare na portalima, poruke koje mi primamo na društvenim mrežama, budalaštine od emisija antisemitskog sadržaja koje se daju na televiziji Happy, potom kroz razne teorije zavere oko korone i šire, kao i putem napada na javne ličnosti poput dr Kona, Seke Sablić, Filipa Davida... Tu su i antisemitski grafiti, kao i predrasude koje čujemo po osnovnim i srednjim školama tokom naših radionica. Antisemitizam je sve prisutniji u našem društvu. Više puta smo pisali poverenici za zaštitu ravnopravnosti, ali odgovor nikad nismo dobili, možda zato što antisemitizma u Srbiji – nema.

A u LGBT+ zajednici?

Nemam pojma šta da kažem. Stignu do mene neke stvari i informacije ali ne uzbuđujem se previše; ako neko ima nešto da kaže, neka bude dovoljno hrabar ili hrabra da razgovara sa mnom. Desilo mi se par puta da sam u LGBT društvu, poslednji put mi se to desilo na nečijem rođendanu gde je bilo nekoliko nas iz jevrejske zajednice, ali je većinsko društvo bilo LGBT društvo. Iz nekog razgovora koji nisam ja vodila načuła sam kako sam doživljena, tj. kako smo mi kao „grupa“ doživljeni – osećaj nije sjajan, ali brzo sam otišla. Svako treba da zna gde mu je mesto, a meni nije mesto u takvom društvu. Svaka zajednica, kao i LGBT zajednica, nažalost diskriminiše i ima predrasude – iako je to za mene paradoksalno.

Koji su planovi za naredni period?

Plan za sledeći period je ODMOR, ali pre odmora proslavljamo DEVETI rođendan organizacije i postavljamo 5. jula prvi Stolperstein, Kamen spoticanja, u Beogradu. Projekt Stolperstein, odnosno Kamen spoticanja, radi sa malim, gotovo neprimetnim spomenicima koje vidimo tek ako se na njih „spotaknemo“, odnosno, ako nam privuku pažnju tokom svakodnevnog hoda ili

cama grada. To malo „kamenje“ postavljeno je ispred zgrada i kuća koje su nekada bile jevrejski domovi, i iz kojih su Jevreji odvedeni u koncentracione logore, ili na druga mesta smrti tokom Holokausta. Na svakom kamenu urezano je ime onoga ko je na tom mestu živeo. Na ovaj način Kamenovi spoticanja ocrtavaju nekadašnju, izgubljenu sliku grada, u kojoj su Jevreji, zajedno sa drugim građankama i građanima, živeli svoj život i doprinosili svom okruženju. Nadam se da ćemo se svi spoticati tokom našeg daljeg puta jer nismo savršeni, ali i vreme je da zastanemo i da stvarno upoznamo i sebe, i jedni druge. Shalom i do skorog viđenja. ■

ako je Jelena Kajgo, svoju najnoviju dramu ROLERKOSTER (Atelje 212) definisala kao komediju, kako i sama rediteljka predstave, Milica Kralj priznaje, ona je neodoljivo napisana kao tragedija savremenog sveta. Taj savremeni svet prelama se i dešifruje kroz sukob dve generacije koje izgaraju u pokušaju da razumeju taj svet, da se u njemu snađu, da mu se prilagode. Dramski svet i tematski krugovi kojima se bavi u pokušaju razumevanja savremenog sveta i naše bliske budućnosti, za rezultat imaju jedan pravi emotivni rolerkoster dve generacije novog doba. Priznajem da je ovo jedan od najboljih savremenih (liberalnijih) dramskih tekstova skorije izvedenih kod nas. Dotiče brojne probleme današnjice i razotkriva njena skrivena značenja: religiju (da li je i koliko važna danas?), (seksualni i rodni) identitet (dece), nove tehnologije i informatiku (upotreba robota), porodične i prijateljske odnose (tolerantnost, otuđenost i usamljenost emigranata), mentalne i duhovne dileme, kroz sukobljavanje tradicionalnog i (post)modernističkog i na kraju nezaobilazne ekologije. Možda zvuči da ima previše tema, ali u skoro dva sata rediteljski sjajno upakovano, pa ne čudi da će mnogi ovu predstavu gledati kao komediju, iako se ispod jedne zone komfortnog gledanja krije snažna poruka današnjice.

Predana igra glumaca predvođeni sjajnom Katarinom Marković (Ana), Darom Džokić (Anina majka, pravoslavka), Milicom Mihajlović (Anina poznanica, katolkinja), Jelenom Petrović (Anina prijateljica), Vladislavom Mihailović (Anin muž, Jevrej), Petrom Mihailović (Anin prijatelj), Teodorom Vinčić (Anin robot) i Simonom Beljac (Anina ćerka) su drugi adut predstave. I zaista ansambl igra kao jedna celina, verno dočaravajući svoje likove, ali bih svakako istakao neobičan lik robota Šile, uloga je nagrađena i (nezasluženo jedinom) Sterijinom nagra-

dom (Nagrada producentske kuće „Scomedia-sco“ za epozodu). Sve gore navedeno su meni dovoljni argumenti da potvrdim da je ovo jedna od najznačajnijih (najboljih) predstavama ove sezone kod nas. Oдавno jedna predstava nije donela toliko dobrih elemenata, a da je toliko surovo realistična (iako je radnja u bliskoj budućnosti), beskrajno duhovita, glumački pokri-vena, i što je najvažnije inteligentna, promišljena i nepretenciozna i životna.

Bazični odnos predstave se zasniva na odnosu između majke i ćerke, u kome se ogleda sukob generacija – tradicionalnog i savremenog. U sjajnim glumačkim interpretacijama (komičnim replikama), posmatramo dva različita vremena, dve životna okruženja (Srbija vs inostranstvo / sadašnje vs futurističko). Sjajno napisani dijalozi i opisane situacije u porodici, između prijatelja, sa kolegama. A drama je i inspirisana istinitim životnim situacijama same spisateljice. Zanimljiva priča poznanice koja se pretvarala da je katolkinja kako bi upisala svoju ćerku u vrtić, manipulacija verom zarad postizanja nekog cilja pomalo je neshvatljiva da se

Foto: Boško Đorđević (Atelje 212)

danas i dalje mnogi ljudi određuju prema svojim religijskim uverenjima. Tema mešovitih brakova u kojima se postavlja pitanje šta će biti naslednici i kojoj će se veri prikloniti, i da li će ijednoj. Da li mlade danas religija (ne) zanima? Pitanje da li nas danas i koliko naše poreklo određuje i kako se osećaju nove mlade generacije naših emigranata. Kako će se u budućnosti pojmovi

Foto: Boško Đorđević (Atelje 212)

nacije i religije uklopiti sa generacijama odraslih na Fejsbuku, Tik toku i Tinderu. Sudar dva sveta između majke i ćerke, preraslo je u sudar dva sveta i dva pogleda na život.

Dušo, reci mami, želiš li da budeš žensko ili muško? Želiš li da budeš pravoslavna ili Jevrejka? Želiš li da budeš ateistkinja ili feministkinja? Hoćeš li se udati? Za ženu ili muškarca? Hoćeš li biti poligamna ili monogamna? Hoćeš li imati decu? Tele-sno ili vantelesno? Hoćeš li postati terorista? Ili anarhista? Ili trans-humanista? Hoćeš li otići ili ostati?

Rediteljski lepo uobličeno (sa efektom naglašenim dijalozima, prikazanim situacijama, praćeno adekvatnom scenografijom, kostimografijom i muzikom) svedoči se da se tehnika i tehnologija svakodnevno razvijaju u cilju da nam se olakša

komunikacija, a interesantno, u praksi svedočimo da suštinski prava komunikacija izumire – ljudi se sve manje slušaju, sve se manje razumeju. Zatočeni smo u razne ekrane i što se duže kroz njih gledamo, kao da se manje vidimo. Sto se više sporazumevamo preko raznih aplikacija,

u sve smo većim nesporezumima. Što nam je više informacija dostupno mi kao da smo sve izgubljniji, kao da nam je sve teže da prepoznamo istinu. I u svemu tome snalazi se jedna majka, koja udaje ćerku u London za Jevrejina, a šalje unuku u katoličku školu, najviše vremena ipak provodi sa ro-

botom, kućnim pomoćnikom, gledajući kroz prozor zagađenu sliku velegrada. Da li je to budućnost koja čeka i nas, ne samo emigrante?

LJUBAV.. TO JE MNOGO APSTRAKTNO ŽIVETI SA ROBOTIMA, U SVETU BEZ EMOCIJA ROLERKOSTER

PIŠE: MARKO RADOJIČIĆ

Za autora romana „Drakula“ gej seks je bilo nešto monstrozno. Bio je viktorijanski pisac horora sa samo jednim hitom – onim o vampirima. Preminuo je 1912. godine i činilo se da će veoma brzo biti zaboravljen. Slavnim ga nisu učinili čitatelji, već ljubitelji filmova. Nemački film Drakula iz 1922. godine stvorio je interesovanje za Brema Stokera. Tek nakon filma biografi su počeli da tragaju za samim autorom.

Brem Stoker je kao dete bio bolešljiv i slabije građe, ali je telesnim vežbama izgradio snažnu muskulaturu. Oženio se kada je imao trideset i jednu godinu i imao je jedno dete. Bilo je veoma teško otkriti nešto više o ovom tajanstvenom čoveku. Veliki proboj u razotkrivanju misterije njegovog života dogodio se kada je, više od šezdeset godina nakon smrti slavnog pisca, sin njegovog nećaka i novinar Danijel Farson objavio njegovu biografiju. U ovoj knjizi iznete su činjenice koje je porodica tokom svih godina skrivala od ušiju javnosti.

Zanimljivo je da je Bremova supruga Florens, pre braka, bila u vezi sa još jednim slavnim književnikom. U pitanju je Oskar Vajld. Stokerova veridba sa Florens bila je priličan skandal jer je u to doba još uvek održavala vezu sa Vajldom. Stokerov odnos sa suprugom bio je prilično neuobičajen. Veoma rano su prestali da imaju seksualne odnose. O nepostojanju bliskosti između supružnika svedoči i to što nema njihovih zajedničkih fotografija. Farson je nikada nije upoznao, ali porodične priče govore da je bila „elegantna, povučena žena kojoj je više bilo stalo do položaja u društvu nego do sina“. Stokerov sin je imao ćerku koja je baku opisivala kao „prokletu lepotom koju je neprekidno morala da održava“. Smatrala ju je aseksualnom.

Farson je u svojoj knjizi izneo tezu na osnovu koje Stoker nije preminuo od iscrpljenosti kako je bilo saopšteno, već od sifilisa. Stoker je u očima javnosti oduvek bio nepoznanica, čak i kada je njegov „Drakula“ postao slavan. Roman je postao omiljen među omladinom jer su viktorijanski romani smatrani lišenim erotike, ali zapravo nisu bili. Naprotiv. „Drakula“ je majstorski primer erotskih sugestija. Dosta je tragova koji su upućivali na seksualne reference u pričama o vampirima koji se hrane i razmnožavaju ugrižima, a mnogi su u njima „pročitili“ i homoerotiku. U svom čuvenom radu "Kiss Me with Those Red Lips" iz 1984. godine Kristofer Kraft u Drakuli prepoznaje konstantan muški strah od penetracije kao i Drakulinu sopstvenu „neispunjenu želju da se stopi sa muškarcem“.

Kakav je bio Stokerov život? Vremenom su počeli da se pojavljuju neki sugestivni detalji. Bio je veliki obožavalac američkog gej pesnika Volta Vitmana. Njih dvojica su razmenili nekoliko pisama i dva puta su se sreli. „U njemu sam našao ono o čemu sa sanjao ili želeo da pronađem“, napisao je Stoker o ovom susretu. „Čoveka širokog duha, otvorenog pogleda, tolerantnog do krajnjih granica, otelotvorenje simpatije, punim razumevanja i uvidom koji je izgledao više od ljudskog.“ Stokerova pisma Vitmanu su dugo vremena bila skrivena. Ili su zbog snažne homoerotike u njima bila ili ignorisana ili tumačena na drugi način. Izgleda da je sa dvadeset i

pet godina mladi Brem Stoker sa velikim uživanjem pročitao Vitmanove „Vlati trave“. Čak mu je napisao i pismo kakvo obožavaoci pišu i u kome se, na neki način i auto-vao. Ovo pismo je, zajedno sa prpratnim pismo, poslao tek četiri godine docnije. „Kako je slatko da jedan snažni zdravi muškarac

sa ženskim pogledom i dečijim željama može da se obrati čoveku koji, ako želi, može da bude otac, brat ili supruga njegovoj duši“, napisao je Stoker u prvom pismu. „Mislim da mi se nećete

DA LI JE OSKAR VAJLD BIO INSPIRACIJA ZA DRAKULU?

GEJ ŽIVOT BREMA STOKERA

PIŠE: MILAN ARANĐELOVIĆ

smejati Volte Vitmane, nećete me prezreti, ali Vam se u svakom slučaju zahvaljujem na svoj ljubavi i saosećanju koje ste pružili mom soju.“

„Nadam se da ćemo se možda sresti i da ću tada možda moći izgovoriti ono što se ne usuđujem da napišem“, dodao je u propratnom pismu.

Stoker je bio stari prijatelj sa Oskarom Vajldom. Obojica su bili Irli, upoznali su se još u kolledžu, udvarali su se istoj ženi, kretali u istim društvenim krugovima. Ipak, Stoker ne spominje svog prijatelja čak ni na svom spisku poznatih prijatelja od dvanaest strana. Kako je Stokeru promaklo da se družio sa jednom od najpoznatijih ličnosti tog doba? Sa osobom kojoj je suđeno za sodomiju i koja je zbog toga osuđena na dugogodišnju robiju? Interesantno je da je Stoker počeo da piše roman „Drakula“ mesec dana nakon što je Vajld bio osuđen.

Čuveni dramski pisac je u to doba delovao veći od života. „Njegove rečenice su ostavile neizbrisiv trag na moj um“, napisao je Artur Konan Dojl nakon susreta sa Vajldom. „Uzdizao se nad nama, ali je ostavljao utisak da ga neizmerno zanima ono što mi pričamo.“ Konan Dojl je počeo da piše svoj roman „Skarelna studija“ upravo na

ohrabrenja samog Vajlda, a lik Šeroka Holmsa nedvosmisleno je zamišljen po uzoru na slavnog dramaturga. „Drakula je bio jedna posebno ponižena inkarnacija samog Vajlda“, piše u svojoj studiji „Naši vampiri“ iz 1997. godine Nina Auerbach. „Čudovište tišine i izgnanstva. Ranjivo na niz zakonski taksativno datih tajanstvenih pravila.“

Knjiga počinje tako što mladi i oženjeni službenik Džonatan Harker odlazi u dom neodoljivo šarmantnog starijeg muškarca. Drakula se nadvija nad njim i počinje da ga miluje. Harker se, uz drhtaj, trgne, a zatim gubi svest i budi se u postelji sa odećom naslaganom pored kreveta. Nagoveštaj seksualnog susreta?

Da bi pobegao iz Drakulinog zamka Harker mora da se probije kroz mračan prolaz nalik tunelu iz kojeg je dopirao smrtonosni, bolesni zadah. Analni otvor? Harker se vraća u Englesku osećajući neku tajanstvenu bolest. I, kako kaže, potonuo bi da nije njegove supruge koja ga neguje sve dok ne ozdravi. Da li ovaj heteroseksualni brak pomaže Harkeru da kontroliše ili da, barem, prikriva, svoju homoerotsku želju?

U poslednjoj Stokerovoj biografiji „Something in the Blood: The Untold Story of Bram Stoker, the Man Who Wrote Dracula“ objavljenoj 2016. godine Dejvid Ska piše priču prožetu svom viktorijanskom čudnovatošću. I Brem Stoker i Oskar Vajld su, kao i mnogo dečaci u tom periodu, odgajani kao devojčice. Sinovi su nosili suknje i dugačke kose i predstavljani su u javnosti kao neka vrsta bizarnih hermafrodita.

„Muškarci su detaljno opisani u Stokerovim delima sa tipičnim naglaskom na detalje lica i odeće“, piše Ska. „Ali ga ne zanima primenjena fizionomija kada su žene u pitanju. A ni šta one nose.“

U poznjoj životnoj dobi Stoker se okreće autoritativnoj politici. U svom članku iz 1908. godine se zalaže za kontinuiranju i strogu cenzuru u umetnosti. Naročito kada je u pitanju seks. U godini u kojoj je preminuo javno poziva da se u zatvor smeste svi homoseksualni autori u Ujedinjenom Kraljevstvu. Mnogi u ovome vide neskrivenu autohomofobiju, ali izgleda da je glavni inicijator ove ideje zapravo bio sifilis. Stoker je možda otkrio da boluje u vreme suđenja Oskar Vajldu. Detalje je sada nemoguće tačno utvrditi, ali vremenski okvir razvoja bolesti odgovara ovoj tezi. Do tada je Stoker flertovao sa idejom da bude otvoreniji i slobodniji u vezi sa svojom seksualnošću. Prepoznavao je „svoju vrstu“, >>

pisao u pismima o tome, bio u braku koji ga nije zanimalo, bio slobodniji u odnosima sa glumcima poput one sa Henrijem Irvingom sa kojim je održavao asekualnu vezu... Međutim, kako je bolest napredovala, zajedno sa ludilom, Stoker počinje da razvija užasan strah od svega što je moglo da izazove bolest.

Izgleda da je „Drakula“ priča o sifilisu. O strahu od homoseksualnosti svakako, ali pre svega o sifilisu. Sa druge strane, dosta toga što je u decenijama nakon smrti Brema Stokera nastalo na temeljima njegovog dela nedvosmi-

sleno je gej. Njegov potomak i biograf Danijel Farson je gej. Nemački režiser F. W. Murnau koji je prilično slobodno adaptirao knjigu „Drakula“ u nemi film „Nosferatu: A Symphony of Horror“ bio je gej. Književnica En Rajs je svoje vampire predstavila veoma kvir.

Bez obzira na poreklo romana „Drakula“ ovaj je u međuvremenu postao simbol slobode. Drakula je napustio onaj mračni zamak u kome ga je zatočio njegov tvorac. Dete je, na radost verne publike, poraslo i osamostalilo se. ■

Jermenija je zemlja koja, iako je geografski smeštena u Aziji, kulturno-istorijski smatra delom Evrope. Prema legendi Jermeniju je osnovao Nojev pra-pra-unuk Hajk. Kada je imao sto i trideset godina Hajk je otišao da gradi Vavilonsku kulu. Posle nekog vremena počeo je da oseća nostalgiju za zavičajem. Kako mu je vavilonski kralj Nimrod zabranio povratka, ovaj je morao da pobegne. Nimrod je pokrenu hajku odbeglog radnika. Kod jezera Van (najvećeg jezera u današnjoj Turskoj) Nimrodova vojska je stigla Hajka, te je ovaj, strelom sa tri pera, ubio kralja. Nakon toga vratio se u zavičaj i u regionu Ararata osnovao prvu jermensku državu. Zato je tradicionalno ime za ovu zemlju Hajk, dok je u srednjem veku bio dodat sufiks za zemlju – stan, i tako je dobijen današnji naziv Hajastan.

Jermenija je toliko drevna da arheološki nalazi pokazuju da su na toj teritoriji ljudi gajili vinovu lozu četiri hiljade godina pre nove ere. Prva je država koja je hrišćanstvo proglasilo državnom religijom (deset godina pre Rima i, čak, trideset i šest godina pre krštenja Konstantina Velikog).

Strateški povoljan položaj zemlje vazda je prokletstvo za narode koji tu žive. Tako je Jermenija bilo poprište sukoba i aspiracija Asiraca, Grka, Rimljana, Vizantinca, Arapa, Mongola, Persijanaca, Osmanlija i Sovjeta. Osim čestih vojnih sukoba, u istoriji ove zemlje posebno mesto zauzima genocid nad Jermenima koji oni nazivaju i Veliki zločin u kome je stradalo između osam stotina hiljada i milion i po Jer-

mena. Sredinom devedesetih je u sukobu sa Azerbejdžanom stradalo oko trideset hiljada Jermena dok je preko milion njih raseljeno iz svojih domova.

Iako teži liberalnoj ekonomiji i ulasku u Evropsku Uniju, Jermenija je siromašna zemlja. Magazin Forbes ju je 2011. rangirao kao drugu najgoru ekonomiju na svetu. Od tri miliona Jermena koji žive u matici, više do trećine živi u glavnom gradu Jerevanu. U njemu je smeštena i radnja romana „Odbegli grad“ koju je u prevodu Karine Avagjan objavila izdavačka kuća Čigoja štampa.

U pitanju je prvenac jermenskog pisca i scenariste Žan-Šaa Hovanes Tekgjozjana u kome autor pokušava da na bizaran, jer je to jedini način da se opiše sva nadrealnost stvarnosti, naslika zemlju u kojoj živi. Kroz prijateljstvo dvadesetogodišnjeg entuzijastičnog i nesrećno zaljubljenog Gakika i frustriranog tridesetogodišnjeg Grigora, autor nam priča priču o jednoj zemlji koja nam je svima poznata.

Čitajući knjigu Jermenija je počela da mi se nameće kao egzotična i zanimljiva turistička destinacija. Kako danas svako putovanje počinje malim guglanjem, tako je bilo i ovoga puta. Jedan od prvih i najsveobuhvatnijih u toj pretrazi pojavio se sajt "18 Amazing Places to Visit in Armenia". Od tih osamnaest neverovatnih mesta, sedamnaest i po su raznorazne, nipočemu impresivne, crkve, eventualno manastiri. I neka lokalna varijanta Avalskog tornja. A što se tiče Jerevana stoji "The best things to do in Yerevan are to just wander around, visit a cafe or five and enjoy the vibrant atmosphere of the city" iliti, prevedeno na srpski, "imamo splavove i najlepše žene na svetu". Celokupno kulturno i

istorijsko nasleđe prebogate istorije svedeno je na bleju u kafiću i sedamnaest i po crkava.

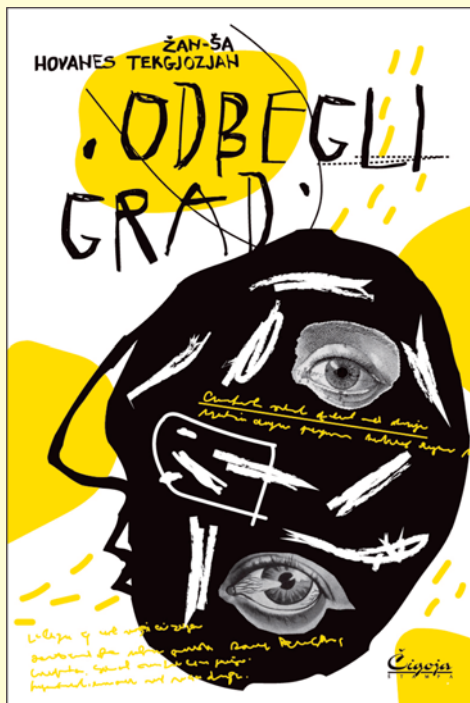
Da stvar bude gora (i nama bliskija), Jermenija je siromašna zemlja, osuđena na korupciju i nepotizam političkih elita, osiromašena sankcijama i ratovima iz devedesetih, koja iz epskih stradanja sopstvenog naroda nije naučila ni jednu lekciju o empatiji, već ni za jotu ne odmiče od krutih društvenih pravila i običaja kojima, integrisanim u stroge zakone, maltretiraju sopstvene građane.

Deluje poznato?

Zato je humor jedino oružje kojim autor romana „Odbegli grad“ poseže da ispriča ovu priču. Priču punu gotovo bizarnih događaja na granici fantastike, a opet, nama ovde, dobro poznatih kao surova realnost. Ovo je takođe i ljubavna priča, priča o odrastanju i sazrevanju, priča o potrazi za srećnim krajem.

Roman opisuje jedan grad i jednu zemlju koja neodoljivo podseća na Srbiju. Njegova radnja može da se smesti u našu zemlju i da gotovo niko ne primeti ništa neobično. Zamenjujući naziv Jerevan, nazivom Beograd kao mestom gde se odigrava najveći deo radnje romana ne bismo uneli bilo kakvu dozu neuverljivosti jer sličnosti, da ne kažemo istovetnosti, su očigledne.

Glavni junaci romana su mladi, maštoviti, puni života, željni svega, umetnički nastrojeni i veoma, veoma biseksualni, rodno fluidni i skloni kopulaciji pre braka. Junaci bi, kao što je očeki-

emigraciji. Uprkos tome, oni ne pristaju na predaju, poraz i odustajanje. I sami svesni toga da su promene rigidnih sistema i konzervativnih društava jalova rabota, oni ignorišu ružnu stvarnost i prepuštaju se stvaranju nekog svog sveta. Sveta u kome ne važe pravila koje ime nameću mrtvi preci, karijerni vojnici i beskrupulozni političari. „Odbegli grad“ nam nudi recept kako kao kvir preživeti, opstati i, pre svega, kako preživeti društvo kao što je naše.

Roman nas inspiriše da budemo kreativni, odvažni, maštoviti na putu ka ostvarivanju sopstvenih snova, ne rizikujući mnogo, a osvajajući neizmerna zadovoljstva.

Zato je humor jedino oružje kojim autor poseže da ispriča ovu priču. Priču punu gotovo bizarnih događaja na granici fantastike, a opet, nama ovde, dobro poznatih kao surova realnost.

Ovo je takođe i ljubavna priča, priča o odrastanju i sazrevanju, priča o potrazi za srećnim krajem bez obzira da li ste strejt, gej ili nešto sasvim drugačije.

NADREALNIM HUMOROM PROTIV NADREALNE RELANOSTI

ODBEGLI GRAD

PIŠE: MILAN ARANĐELOVIĆ

vano jer smo i samo mnogo puta svedočili takvim ponašanjima, mogli da se prepuste tugi, očaju i laganom umiranju u nekoj unutrašnjoj

Dok se čeka i ne tako dalek septembar i početak distribucije prvog gej rom-koma u proizvodnji prvoligaškog holivudskog studija (konkretno, u pitanju je kuća Juniverzal), filma naslovljenog kratko „Bros“, striming-servisi, sasvim očekivano, ne propuštaju priliku da unovče nešto od pomenutog neizdrža. Tako nam je iz ponuda Hulu-a prvih dana juna stigao rom-kom sa geografskom odrednicom u samom naslovu – „Fire Island“. Pomenuto ostrvo zbilja postoji, već oko sto godina je prepoznato kao okupljalište kvir populacije, a autori su za ovaj film ključno nadahnuće pronašli i u (ničim izazvanoj i neretko rabljenoj) prozi Džejn Ostin.

Zapravo, „Fire Island“ počinje citatom slavne i sa puno prava i do dana današnjeg cenjene spisateljice, a da, pritom, do objavne špice ne biva posve jasno i ubedljivo zašto je insistiranje na postavci da je ovo kvir filmska prepravka „Gordosti i predrasuda“ (Pride and Prejudice) uopšte bilo do ove mere značajno i za sam film, i za njegovu promociju. Istina, postoji izvesnih naznaka tragova osnovnog zapleta znanog iz tog knjiškog remek-dela, ali „Fire Island“ brzo okreće leđa ogromnom delu onoga što prepoznavamo kao esenciju proze Džejn Ostin, te na kraju biva funkcionalan, ali ipak prevažno rutinski kvir filma tog podtipa, sa premalo dokaza čvršćih, čak i asocijativnih i idejnih veza sa pomenutim romanom. Od svega tu iole važnog, „Fire Island“ u režiji Endrjua Ana zadržava samo jedan od idejnih zamajaca Džejn Ostin – junaci zavređuju srećan ishod tek ako i kada prevaziđu, pobede ili dovoljno čvrsto i očigledno zauzdaju manjkavosti vlastitih karaktera (konkretno u tom njenom delu – upravo gordost i predrasude). A i to je u ovom filmskom ostvarenju prilično nonšalantno i proizvoljno sprovedeno u delo. Dodatna nevolja je i to što se pominjano uverenje u današnjim, svetonazorskim, društvenim i drugim okolnostima iščitava kao primer brzopotezne meritokratije – oslanjanje

na to da će se, ukoliko se dovoljno i upadljivo trudimo, i društvo i sudbina, uzimajući to u obzir, smilovati na nas i udeliti nam srećan kraj kakav verujemo da zaslužujemo.

NIČIM IZAZVANA DŽEJN OSTIN
NA OSTRVU (BRZOPOTEZNE) LJUBAVI
FIRE ISLAND

PIŠE: ZORAN JANKOVIĆ

Džejn Ostin i njen roman, dabome, sasvim su legitiman „kroj/šnit“, ali se u konkretnom slučaju striming filmskog noviteta taj okvir čini iz-

lišnim, pomalo i intruzivnim, a svakako kao nešto bez čega bi ovaj film sa plaže (beach movie) kvir predznaka mogao da postoji i nametne se unutar aktuelne filmske ponude. Priča je rudimentarna – grupa gej prijatelja oskudnjeg materijalnog stanja dolazi na taj Fire Island na par sedmica odmora i nasumičnog seksa i u goste zajedničkoj prijateljici i, kanda, zaštitnici, uz to, lezbijki (igra je tu najiskusnija Margaret Čo), koja je sticajem sudbinskih okolnosti u jednom trenutku došla do novca, a koja će, sva je prilika, uskoro morati da proda to svoje parčence raja na zemlji. Tokom odmora, dva udarna

lako je tu reč o filmu reditelja mlađe generacije, kao i delu koje se obraća ponajpre mladim kvir naraštajima, „Fire Island“ ostavlja utisak rutine i okoštalošći iz čijih stega sve do poslednjih kadrova nikako ne uspeva da se iskobelja. Pride, pomalo čudi što ponajpre i scenarista ne uspevaju da reše izrazito važan, a reklo bi se, važan im zadatak – kako da tu grupu prijatelja prikažu kao grupu koju ponajpre određuju bliskost i iskrena vezanost; naime, upravo na tom planu „Fire Island“ najpotpunije potklizava – dinamika grupe nije dovoljno uverljiva, pa tu na um dosta pada čitav niz filmova, od koji su

junaka, Noa (igra ga Džoe Kim Buster, ujedno i jedini scenarista ovog filma) i Haui (Baun Jang), a da, nimalo iznenađujuće dobrim delom priče i filma toga nisu ni najmanje svesni, na putu kao nesvesno snevanom i istrajno priželjkivanom srećnom kraju moraće da zagospodare nad nedostatnostima svojih naravi – nad gordošću i predrasudama... Ostatak priče ispuniće tipski prikazi ovde humorom zamaskiranih užasa aplikacijskog i neobavezno-rekreativnog seksa uvek i svugde, nešto hinjene političke nekorektnosti zadržane u kvir okvirima, te podsećanja na bezbrižnost koja se nužno povezuju sa letom i letnjim predasima i odmorima.

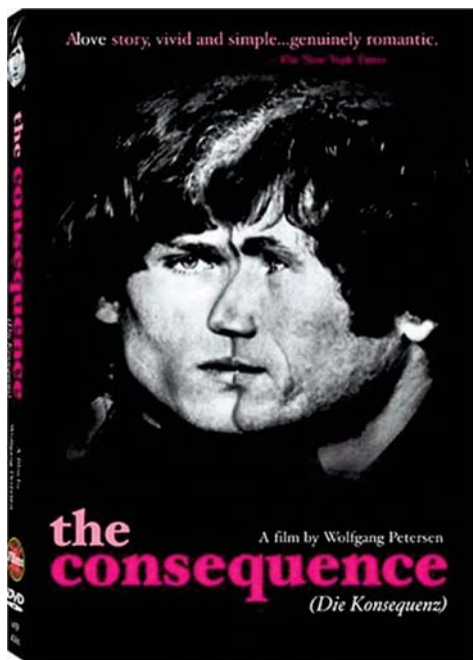
mnogi upadljivo stidljiviji i smerniji u prikazu gej života, gde je ta misija uspešno savladana. pa bilo to i „samo“ unutar konteksta komedije, Ipak, „Fire Island“ nije u potpunosti lišen šarma, naracija je tečna, a gluma sasvim korektna, značajan plus predstavljaju i očitto nešto lagodniji produkcionni uslovi uz koje je ovo ostvarenje nastajalo i nastalo, te na kraju, uz, eto, podosta pokrupnih zamerki, ovaj naslov ipak može da se podvede pod ocenu dovoljno upotrebljivog filma koji ima rezona pogledati. Dok se čeka „Bros“, kao i još neki obećani filmove te i srodnih sojeva.

Dok je aktuelna sezona u žižu vratila Kejt Buš, prethodna sezona planetary sumanuto popularne serije „Stranger Things“ skorije pridošle ljubitelje popularne kulture snažno je podsetila na ubojitost savršene pop-pesme, Moroderove „Neverending

Story“ (u izvođenju Limala), koja je poslužila kao važan ukras u slučaju istoimenog nemačkog filmskog blokastera. Nastavimo li tim tragom, u trenu ćemo stići do puke faktografije koja kaže da je tu, „Beskrajnu priču“ u režirao Wolfgang Petersen. A ovaj prikaz u fokusu ima njegov rani film, odličnu gej dramu sa primesama priče iz zatvorskog života, i na nova gledanja izvrstan film naslovljen „Posledica“ (Die Konsequenz / The Consequence) iz pođavne 1977. godine.

Film, zapravo, u međuvremenu postojano potvrđivan filmski klasik, proistekao je iz romana švajcarskog autora, Aleksandera Ciglera, a priča poprilično i, sva je prilika, namerno pojednostavljenog zapleta tiče se burne i zabranjene ljubavne veze između dva muškarca tada i tamo. Glumac Martin Kurat (u filmu, kanda, u poznijim tridesetim, a u romanu znatno mlađi) dospeva u zatvor zbog zavođenja maloletnika; u zatvoru, a tokom rada na pozorišnoj predstavi po tekstu jednog od zatvorenika, njega zavodi baš mladi sin jednog od čuvara. Tu počinje njihova, nazovimo je tako, višeetapna romansa, tokom koje će mladi i vazda buntovni Tomas strpljivo čekati da Martin odsluži zatvorsku kaznu, nakon čega bi svili „porodično гнездо“. Naravno, tek na toj tački počinju još ozbiljniji problemi, oličeni u silnom i gorljivom nerazumevanju Tomasove porodice, kao i šire sredine, usled čega Tomas dospeva u popravni dom, ispunjen okrutnošću i zadrtošću i ostalih štićenika i tamošnjih autoriteta, a naporedo sa tim, mi u „Posledici“ pratimo Martinove složene napore da Tomasu izbavi iz doma... Film je u smislu događaja i zaokreta prilično bogat za svojih samo 100 minuta trajanja, te je možda najmundrije sa predočavanjem zapleta ciljano zastati upravo na gore navedenoj tački.

„Posledica“ je tek drugi dugometražni bioskopsko-festivalski film u karijeri tada mladog

Volganga Petersena (1941), nakon čega će (uz „most“ u vidu par televizijskih filmova) uslediti glasovita njegova „Podomornica“ (Das Boot, takođe sa Jirgenom Prohnovim u ključnoj roli); sve upravo nanizano jeste čista faktografija, ali je to iznimno važno kao kontekst, i to u oba pravca. Naime, Petersen već u „Posledici“ pokazuje zavidujuću i donekle zbunjujuću zrelost i u pristupu i u krajnjem izvođenju, što pomenuti film čini dodatno vrednim pažnje. Sa druge strane, nakon „Podmornice“ (a uz izuzetak narečene „Beskrajne priče“), Petersen će se okrenuti naglašeno mačistički odrešitim ostvarenjima, jasnih žanrovskih belega - pomenimo tu ostvarenja „Enemy Mine, In The Line of Fire“, „Outbreak“, „Air Force One“, „Troye“... U tom smislu i uz ta saznanja, čini se da je „Posledica“ definitivno Petersenov najintimističiji film, koji je, apstrahujemo li čitavim tokom njegove beričetne karijeru neporecivu zanatsku veštinu, teško dovesti u analogiju sa tim pobrojanim, docnijim bučnim blokasterima.

I upravo tako, „Posledica“ je film sav u fine-sama, a, pritom, i film istine koji ni jednog trenu ne izneverava svoju naturalističku bit; Petersen u „Posledici“ čini ono što i ostavlja snažan utisak

najučinkovitijeg rešenja po pitanju osnovnog i polaznog pristupa – od samog početka pred nama je ostvarenje lišeno bilo kakvog senzacionalizma; šta više, Petersen kroz prikaz evolucije i devolucije ljubavi između posve nesnađenog i sluđenog Tomasa i znatno smirenijeg i zrelijeg Martina predstavlja kao datost, time nas, između ostalog, podsećajući da je poriv za ljubavlju, bliskošću, razumevanjem, empatijom i osećanjem iskrenog i gotovo pa opipljivog pri-

slučaju „Posledice“ i jedini scenarista) na takvu, zdravorazumsku i osvedočeno plodnu osnovu umešno nadograđuje prikaze bigotizma i represivnosti kao suštine svakog društva u kojem većina duboko strahuje od drugosti nesporno vidno slabije i ugroženije manjine. Pominjana suptilnost je prisutna na svim nivoima; tako ćemo u jednom trenutku krajnje delikatno biti suočeni sa prikazom Martinovog posrnuća dok ga Tomas čeka na toj „uslovnoj“ slobodi – Marti-

novu preljubu ispratićemo tek kao dovoljno sugestivan i jasan nagoveštaj, kroz špijunku na vratima zatvorske ćelije, na par sekundi samo... Sve to, uključujući i impresivnu upotrebu crno-bele tehnike i besprekornu glumu Jirgena Prohnova i Ernsta Hanavalda (kao i svih ostalih), doprinosi da dobrovoljno zažmurimo pred odveć upadljivim neuverljivostima u samoj priči (Tomas se uvuče u Martinovu zatvorsku ćeliju, te izađe iz nje nakon čitave noći bez većih problema, a Martin se nešto kasnije pod lažnim identitetom čak infiltrira u Tomasov popravni dom, i to na poziciju psihologa-vaspitača). Baš kao i što vodi ka

neupitnom krajnjem sudu – da je „Posledica“ i sa gledačke tačke 2022. i dalje izuzetan film i malo je reći značajna stavka u sveukupnoj istoriji istinskog kvir filma.

ŽIVOT, ŽIVOT, IZBOR... POSLEDICA, ŽIVOT...

FILM „POSLEDICA“

PIŠE: ZORAN JANKOVIĆ

padanja nešto što svi nosimo u sebi bezmalo na nivou egzistencijalnog instinkta, kao vida borbe za opstanak unutar ovo i ono malo života što nam je dato na čuvanje i krckanje. Petersen (u

Netfliks je nedavno (naravno, ne sasvim direktno) priznao da je svestan da, ukupno uzev, kuburi sa kvalitetom filmova koji stižu sa njegovim žigom, ali, srećom, stvari znatno bolje stoje na planu filmova koje ovaj streaming-servis uzima sa neengleskog govornog područja, dok je, pak, na planu serija utisak i dalje postojano povoljan. Netflix poslednjih godina, uz to, dela po principu „za svakoga po nešto“, tako da je u taj dobrohotni i inkluzivni okvir prigrljena i kvir populacija ili barem oni njeni filmoljubivi delovi. A oni i takvi imaju ovih sedmica povoda za radost – recimo, na konto onoga što je stiglo pod krovom Netflixove britanske serije nazvane „Heartstopper“ (oznaka za nekog ko nam oduzima dah, ko vas opčinjava...). U pitanju je neodoljiva šećerna vodica, i, da nikakve zabune ne bude, dobro je što je upravo tako.

Nominalno gledano, „Heartstopper“ je zasnovana na istoimenim grafičkim novelama, odnosno, veb-stripovima, ali nije vam neophodno prethodno predznanje (niti verziranost kada je reč o stvaralaštvu autorke Elis Ouzmen) da biste ispratili šta to „Heartstopper“ želi da vam kaže i predoči i na kakav način. Naprosto, „Heartstopper“ na prvom mestu svoj okvirni koncept iznagli u jednostavnosti bez zadržke, stopostotno

onovremenski čiste i lišene postmodernih začkoljica u svom ustrojstvu, a na šta se nadovezuje lako uočljiva slatkoća na koju je zbilja teško ostati imun. U tom pogledu, „Heartstopper“ dosta brzo, već u, recimo, prvoj polovini prve epizode (a u ovoj sezoni ih samo osam u trajanju od po oko 25 minuta) uspeva da izbori vlastito mesto i sopstvenu apartnost u odnosu na ono što već na prvu loptu čini kao zgodan kontekstualno-analogijski okvir za sva nestrpljiva poređenja i to samo/isključivo na serijskom planu – serije „Skins“, „Euphoria“, „Sex Education“... Što se „Skins“ tiče (naravno, britanskog izvorika, nikako traljavo i sada već potpuno i zaslužno zaboravljenog američkog prepravka), „Heartstopper“ se dobrim delom nameće kao naglašeno slatka melodramska romansa, dok su „Skins“ vidljivi uticaji potcrtanog naturalizma kao uticaja baštine filmova velikog Alana Klarka na temu života i opipljivih tegoba u životu mladih. „Euforiju“, pak, u značajnoj meri definiše taj zavodljivi mizantropični nihilizam, čemu „Heartstopper“ pretpostavlja veru u zasluženi srećan ishod uprkos svima i svemu. A „Sex Education“ ni jednog trena ne odustaje od svoje vragolaste biti, dok u „Heartstopper“ na prvom mestu detektujemo na male ekrane znalački prenetu iluziju topline i bliskosti. Uz to, čini se da je „Heartstopper“, uz sve moguće implikacije takvog suda i takvog stanja stvari, od svih njih idejno možda i najbliža ciljanoj generacijskog publici, koju mi, zahvaljujući ovoj odličnoj seriji u potpunosti oslobođene cepidlačenja našeg

vremena, možda budemo kadri da barem malo bolje i pomnije razumemo, a onda i prihvatimo, ne oduzimajući joj pravo na vlastite zablude i manje-više loše procene glede onoga što su joj fatum i tzv. stvaran život namenili.

Iako je to, kanda, već dobro poznato, navedimo da priča ove premijerne sezone kreće od mladog Čarlija, prihvaćenog barem u vlastitom društvu takođe drugošću označenih, koji pati zbog tajne veze u kojoj je, a koji je zaljubljen u zvezdu školskog ragbi tima... To je to na planu zapleta (koji ne nudi ništa revolucionarno niti

docnijih kalkulacija i pratećih im grešaka, i to je plan na kome je ova serija ne samo svoja na svome, nego i predstavlja pun pogodak u metu, ma koliko se one činila kao nešto preuzeto iz onog metaforičnog fundusa opštih mesta i oprobanih zahvata i poteza. „Heartstopper“ je na male ekrane i u serijsku ponudu vratio svedenost i već pominjanu jednostavnost, tu skladno združenu sa opravdanim uverenjem da je, kako nas, uostalom, uči i hit iz repertoara dvojca Pet Shop Boys – sreća je jedna od opcija (‘Happiness is an option’).

To je krajnje konsekventno sprovedeno u delo, uz pomoć ekonomičnog izraza, kinestetske prefinjenosti, malih ukrasa u vidu animacije, sjajne glume mladog ansambla, očekivano oslanjanje na za to uvek zgodnu popularnu kulturu..., kao i svest da je svetu potrebno, zapravo, prekopotrebno i neophodno da barem povremeno oseti nešto topline, pa bila ona i samo vešto „sročena“ iluzija i bilo to uz ovoliko „šećera“ na kome se u slučaju ove serije ni malo nije štedelo. Uz sve već pomenuto i pobrojano, „Heartstopper“ nam diskretno ukazuje u pravcu onog često nedovoljno primećenog i vrednovanog, na-

čelnog emancipatorskog potencijala filmskih i televizijskih kvir sadržaja i radova, koji i dalje ostaju nužni kada pričamo o zdravorazumskoj potrebi identifikacije sa tačke gledišta onih koji već žive pod senkom manjine i atipičnosti.

ŠEĆERNA VODICA – I DOBRO JE ŠTO JE TAKO! HEARTSTOPPER

PIŠE: ZORAN JANKOVIĆ

prevratnički, a koji, reklo bi se, u samoj seriji i nije preterano bitna dimenzija), jer je „Heartstopper“ u potpunosti uronjen u tu očaravajuće slatku atmosferu zanosa prvih, a onda, samim tim, i najiskrenijih ljubavi i ljubavnih zanosa, bez primesa

Tokom našeg intervjua izgledao je opušteno, pun samopouzdanja i sa osmehom u prvom planu. Prošlo je više od godinu dana otkako je osvojio zlato u sinhronizovanom plivanju na 10 metara zajedno sa partnerom Mattyem Leeom na Letnjim olimpijskim igrama u Tokiju. Raspoloženje koje je prisutno u njegovom domu u Londonu tokom intervjua se može opisati kao organizovana opuštenost.

Nosi belu majicu na kojoj je ušiveno srce duginih boja. Ovaj 27-godišnjak odiše samopouzdanjem. On je šampion koji nije zapostavio porodični život, ulogu supruga, sportiste, aktiviste, i uz to je našao vremena da ceni plodove svog dugogodišnjeg zalaganja.

“Smatram da možeš biti šampion čak i kada ne pobeđuješ. Biti šampion je deo stava,” Daley kaže. “To znači da se maksimalno trudiš ali ne žrtvuješ svoj integritet i svoja ubeđenja.”

Daley dodaje da biti šampion nema nikakve veze sa zlatnim medaljama, međutim, veoma je ponosan na to što je osvojio zlato.

“U početku, moj san je bio takmičiti se na Olimpijskim igrama. Kada sam počeo da verujem u sebe i to da je moguće da ću osvojiti zlato, to je postao moj cilj. Daley kaže da je uložio mnogo godina kako bi postao najbolji u svojoj disciplini.

Godine 2012. i 2016. je osvojio bronzanu medalju na Olimpijskim igrama, ali ga je zlato zaobišlo sve do prošle godine. Poznat je trenutak kako Daley briše suze dok on i Lee prihvataju zlatnu medalju. I dalje je prisutan emotivni uticaj tog trenutka, iako mu je nekada teško da opiše jačinu emocija koje je u tom trenutku osetio.

“Godinama daješ sve za taj sport i taj trenutak kada konačno uspeš da osvojiš zlato je neopisiv. Ništa se sa tim ne može uporediti.”

Doći do te medalje bio je stresan proces. Daley je sa tim izlazio na kraj uz pomoć heklanja, o čemu su sve novine pisale nakon njegove pobeđe na Olimpijskim igrama.

Čak je napravio šalu za prvi april i objavio na društvenim mrežama prodaju svoje nove kolekcije nakurnjaka. Iako je to bila šala, ljudi su navalili da ih kupe, te je stalno dobijao zahteve da ih proda. Sada ih redovno plete i poklanja svojim prijateljima za rođendan.

“Stalno dobijam porudžbine,” kaže Daley i u ruci drži svoju kolekciju.

“Kako koji prijatelj slavi rođendan, ja mu poklonim jedan nakurnjak.”

Sledeće logično pitanje bilo je kako pogodi veličinu i širinu ovog odevnog predmeta? Da li Daley pita za mere ili to radi odokativno? Ili izvadi lenjir i uzme stvar u svoje ruke? Znatiželjni gejevi to žele da znaju.

“Postoji na internetu univerzalni šablon koji pratim,” Daley kaže. “Mada mislim da niko od njih ne koristi moj poklon. Verujem da im samo stoji kao ukras.”

Nakon što je odneo pobjedu u Tokiju, Daley se vratio kući svom mužu Dustinu Lanceu Blacku (Oskarom nagrađen scenarista za film „Milk“) i njihovom sinu Robert “Robbie” Ray Black-Daley. Iako je imao dosta obaveza u privatnom i poslovnom životu, to ga nije sprečilo da počne da se bavi aktivizmom i iskoristi svoju platformu kako bi govorio protiv mržnje i nasilja nad LGBTQ+ osobama.

Na prošlogodišnjim „Attitude“ nagradama, kritikovao je zemlje koje kriminalizuju istopolne odnose, što se tamo uglavnom završava smrtnom kaznom, a uprkos svemu tome im je doz-

mom. On primećuje da se postiže napredak kada sportisti koriste svoju popularnost kako bi se borili za više ciljeve, čak iako to podrazumeva suočavanje sa trenutnim društvenim i političkim problemima.

“Mislim da je veoma važno da sportisti iskoriste svoju platformu kako bi se suočili sa političkim problemima, jer kada si uspešan u sportu možeš da dopreš do velikog broja ljudi. I imaš platformu na kojoj možeš da budeš glas za ljude koji ga nemaju.”

To što je pobedio je možda najefikasnije oružje protiv homofoba kao što su ruski komentator koji se podsmevao njemu i trans ženi sa Nju Zelandu koja se takmičila u podizanju tegova tokom prošlogodišnjih igara. Činjenica da oni uopšte pričaju o njemu je dokaz da se narativ u tim zemljama menja i vrši pritisak na njihove lidere da LGBTQ+ sportisti postoje i da je jedan od njih osvojio olimpijsko zlato. Dok drugi vide mržnju, Daley vidi nevoljno datu afirmaciju LGBTQ+ sportistima. To se delom desilo jer je pristao da se takmiči i pobedio kao javno deklarirani gej sportista.

“Mislim da postoji nešto veoma snažno kada se takmičiš na Olimpijskim igrama i tamo si kao deo LGBT zajednice. Još kada se tu doda činjenica da si veoma uspešan u tom takmičenju, to stvara vidljivost u svim delovima sveta. Na primer, da smo osvojili poslednje mesto, da li bi na ruskoj televiziji uopšte pričali o temi vezanoj za LGBT zajednicu?” Daley kaže.

Počeo je da učestvuje na internacionalnim takmičenjima od svoje četrnaeste godine, kada se takmičio 2008. na Olimpijskim igrama u Peking. Tek skoro je shvatio koliko mu je mladost i nevinost pomogla u početku međunarodnih takmičenja.

“Učestvovao bih na tim takmičenjima, i nisam znao koliko su zapravo velika,” on se priseća. “Zato sam išao tamo opušten, da bih plivao i uživao u tome. Nisam imao nikakav pritisak niti očekivanja jer nisam znao ništa o takmičenjima tog tipa.”

U njegovom novom memoaru “Coming up for air,” on opisuje neke od prepreka na koje je naišao na putu da postane šampion. Ne radi to kako bi privukao simpatije ljudi već da pokaže

>>

PORODIČNI ČOVEK TOM DALEY

IZVOR: ATTITUDE

voljeno da se takmiče na Olimpijskim igrama. Pozvao je da se tim zemljama onemoguću takmičenje, iako priznaje da bi to bilo veoma teško primeniti.

“Ova tema je veoma slojevit jer ne bi trebalo kažnjavati sportiste pošto oni ne donose zakone. Ali mislim da treba da postoji određeni standard koji će Međunarodna olimpijska komisija primeniti u smislu zaštite za queer sportiste i ljude koji žive u tim zemljama.”

Ne planira da prestane da se bavi aktiviz-

kako je prevazišao te prepreke i nastavio dalje. „Coming up for air“ takođe predstavlja uputstvo za život koji ima svrhu. Neki od naziva poglavlja su: „Hrabrost“, „Izdržljivost“, „Otpornost“, „Dobrota“, i „Perspektiva.“

„Svako poglavlje je priča o lekciji koju sam naučio“, Daley kaže i dodaje, „Nadam se da će ljudi moći da iskoriste ono što sam iskusio u sportu i primene na ostale aspekte svog života.“

U memoaru Daley takođe govori o svom poremećaju ishrane.

„Pre Olimpijskih igara 2012. godine su mi rekli da moram da smršam. Kada roniš sve se vidi, nemaš gde da se sakriješ. Tada sam prvi put shvatio da ljudi ne gledaju moje telo samo u pogledu sporta već i da primećuju da li sam deo ili ne.“

Daley kaže da je tada postao opterećen svojim izgledom i preduzeo ozbiljne mere kako bi smršao. Kaže da nesigurnosti u vezi svog tela direktno proističu iz treninga za profesionalne sportiste.

„Van sezone dešava se da se ugojiš i nabaciš mišić, i kada sezona počne onda smršas.“ Daley objašnjava. „Zbog toga se tvoje telo stalno menja. Ono što je problem je što znaš kako tvoje telo može da izgleda tokom Olimpijskih igara ili svetskih šampionata. Znaš koji je tvoj cilj kada je izgled u pitanju i znaš kako do njega da dođeš ali je to nekada jako teško. Gledaš svoje telo i vidiš da ti treba dosta vremena da dođeš do idealne kilaže i ta borba ti se konstantno odvija u glavi.“

Daley se saoseća sa ljudima koji prolaze kroz to. „Bez obzira koga pitaš, svako će reći da postoji nešto što ne vole na svom telu“, on kaže. Takođe ističe da ljudi koji naizgled imaju savršeno telo misle da nešto mogu da poboljšaju.

Jedan aspekt njegovog života koji ne može biti bolji jeste njegova porodica. Njegov sin Rob-

bie će u junu napuniti četiri godine. Čim je počeo da priča o porodici osmeh mu se pojavio na licu. Voli da priča o trenucima koji su proveli zajedno kao porodica.

„Kreće u školu u septembru, što mi je prosto neverovatno. Sa njim sve prolazi veoma brzo i kao da se tek juče rodio a u nekim trenucima mi izgleda kao odrastao čovek.“ Po ovome možemo da zaključimo da uživa u ulozi oca.

„Najbolji deo ovoga jeste ljubav koju osećaš i ljubav koju ti uzvraćaju. Pomaže mi da stavim neke stvari u perspektivu, u smislu da prepoznam šta je zapravo bitno. Najteži deo je osećaj da ćeš negde pogrešiti i da ćeš reći nešto pogrešno što će njih navesti na pogrešan put. Svom detetu želiš sve najbolje i mislim da je najteži deo to što uvek moraš da daš svoj maksimum.“

Daley kaže da mu je suprug pomogao da se razvije i nastavi sa uspesima jer mu je pomogao da stavi u perspektivu loše i dobre trenutke u životu.

„Prošlo je devet godina kako smo zajedno, od toga smo pet u braku. Imam osećaj da je vreme proletelo,“ Daley kaže i dodaje da ima poseban odnos sa svojim suprugom.

„Mogu sa njim da pričam o svemu što me muči i on će to razumeti,“ Daley se priseća svog lošeg psihičkog stanja nakon osvajanja medalje 2012. godine. „Lance je imao slično iskustvo kada je osvojio Oskara i od tog trenutka je sve krenulo po zlu. On je izgubio brata a ja oca i zbog toga smo postali još bliži. Obojica smo veoma ambiciozni i želimo da sredimo svoje živote što bolje. Znali smo šta je potrebno kako biste bili najbolji u tome što radite.“

Vidi se da rečima ne može opisati koliko mu prija uloga oca i supruga.

„Uživam u svakom danu, to je jedna magična stvar,“ Daley kaže. ■

UTORAK-ČETVRTAK I NEDELJA - OD 17H DO 01H
PETAK I SUBOTA - XL ŽURKE OD 22 DO 04H

XL BAR

TERAZIJE 13 - I SPRAT

FACEBOOK
INSTAGRAM
@XLBAR.RS

Moj tzu queer život

Ime: **Duška Tomašević**

Godine: **23**

Zanimanje: **Koordinatorica Prajd Info Centra**

Kada si prvi put znala da si...

Bilo je to leto između kraja srednje škole i početka fakulteta. Oduvek sam znala da nisam u potpunosti strejt, ali sam to veoma dobro ignorisala i krila od same sebe. U ovom periodu postala sam mnogo liberalnija prema sebi i, kako sam sve više upoznavala sebe, tako sam sve lakše prihvatila svoj kvir identitet. **Tvoj izlazak iz ormana...**

Prvi put sam se autovala najboljoj drugarici iz srednje i to veoma brzo nakon što sam se autovala

samoj sebi. Imala sam jako puno poverenja u nju i znala sam da će mi biti podrška. Verujem da mi je iskustvo ovog autovanja veoma pomoglo u daljem životu i u autovanju drugim ljudima.

Koji savet bi dala mlađoj sebi...

Da ne žurim jer za sve imam vremena, da je okej da zabrljam jer sam pre svega ljudsko biće i da ne budem toliko oštra prema sopstvenom telu i da ga volim u svim fazama i promenama.

Najqueer stvar koju si ikada uradila...

Zaposlila se u Prajd Info Centru lol.

Tvoj prvi queer kafić/klub...

To je bila Šupa ili XL, nisam tačno sigurna, random dan je bio u pitanju, nije postojao neki povod pa da ga zapamtim.

Tvoj prvi poljubac...

U prvoj godini srednje sa dečkom koji mi se tad baš sviđao. Bilo je mega neprijatno.

Nevinost izgubila...

Sa 16-17 godina, i to je bilo mega neprijatno.

Šta za tebe danas znači biti queer...

Za mene biti queer predstavlja zajednicu u kojoj mogu biti svoja i jedinstvena.

Tvoj naj queer muzički album bio bi...

Uhm, ja sam jako bejsik – sve od Girl in Red je top.

Donji veš koji ti donosi sreću... Prestala sam da verujem da mi garderoba donosi sreću.

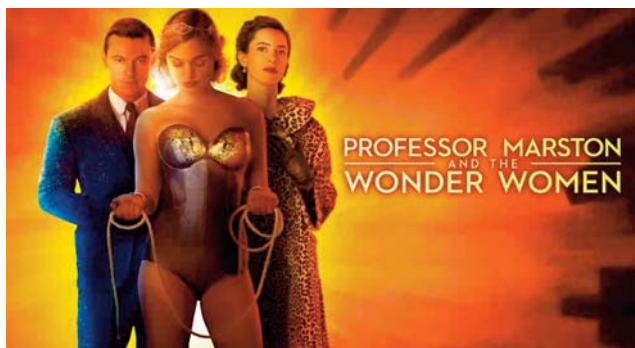
Najviše se ložiš na...

Na Jennifer Lawrence. Imam kraš na nju od osnovne škole.

Queer film koji morate pogledati...

Professor Marston and The Wonder Women, veoma interesantan film o poliamoriji.

U nedelju popodne naći ćemo te gde...

Kod kuće u krevetu dok gledam neku seriju na Netflixu.

TV serija koja je promenila tvoj queer svet...

Toliko sam serija odgledala da ne bih mogla da izdvojim sada nijednu koja mi je promenila

sa jakim ženskim likovima i realističnom pričom.

Omiljena knjiga...

Psiha od Angeline Petrović

Tvoja queer heroína je...

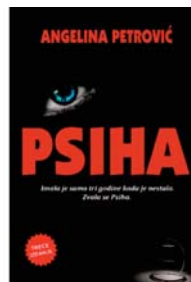
Svaka osoba koja je doprinela poboljšanju položaja zajednice i povećanju njene vidljivosti i vidljivosti problema sa kojima se suočava.

Mačke ili psi?

Mačke. Svako ko me zna, zna da sam cat mom i da mi je to jedan od glavnih identiteta. Pre dve godine, zajedno sa sestrom, spasila sam pet malih mačića i na to sam veoma ponosna.

Omiljena queer ikona...

Definitivno Hunter Schafer.

svet. Derfinitivno su to serije

Tvoj stav o ljubavi i braku...

Voleti nekoga ne znači puko prihvatanje mana i vrlina druge osobe, već je i odluka o zajedničkom razvitku i napretku, odluka o neodustajanju kad prigusti i odluka o beskonačnim zagrljajima i toploti koju pružamo jedno drugom. Brak treba da bude izbor.

Dragoslava Barzut @jajesamsveto

Dveri i dalje vozažu svoju vidljivost na leđima lgbt zajednice. Sama ta činjenica da su izabrali jednu od najslabijih zajednica da dižu svoj rejting (i mržnju), govori o njihovoj monstruoznoj gladi za vlašću.

Jyrosлав™ @kinoloskaikona

Gestovi poput Ikee su top pun pogodak najjača stvar ikada jer ima efekta. Zašto? Niko nije očekivao. Ako Seve gospođetina izađe sa duginim bojama - da, hvala ali je očekivano. Kad' je onaj Karić podržao lgbt e to nije očekivano pa i ima većeg efekta.

@goranmiletic Goran Miletić

Dveri su nam saopštile da čim ne bude gej parade, onda će se radjati više dece. Pa evo bilo je zabrana pre 2014, pa opet nije bilo nataliteta. Doktore, gde grešimo?

Belgrade Pride @belgradepride

Ciljano je izostavljena informacija da je Andy Seale, savetnik SZO za hepatitis, HIV i polno prenosive bolesti, naglasio da "iako vidimo neke slučajeve među MSM populacijom, ovo nije gej bolest", i "svako može dobiti majmunske boginje u bliskom kontaktu s zaraženom osobom"

Aleksandar @opetalex

Poslao prekjuče mami sliku sa gospodinom. Čujem se sa tatom juče a on sav uvređen, "mami si poslao sliku sa njim meni nisi". Srećan #pridemonth

Spiderman @spiderman_bg

Počela sezona NEMAM NIŠTA PROTIV GEJ POPULACIJE ALI PROTIVNIK SAM PARADE! Ma dođi mami da ti objasni zašto!

DusanFox @DusanFox

Jelena Karleuša jeste oštra na jeziku, ali itekako je zaslužna za vidljivost LGBT osoba (na svakom nastupu/koncertu zastava duginih boja). Mislim da joj treba pružiti šansu jer iako je pogrešila to je za ljude normalno. Bez nje prajd nije prajd!

Luka @LukaPetvet

Ljudi misle da je biti gej samo sex, ne to je samo mali deo slagalice, biti gej je takođe poljubac zagrljaj, dodir, doručak u krevetu, poklon iznenađenja, reč "volim te", rame za plakanje i sve to nikada nije bilo, nije, niti će ikada biti pogrešno.

Predrag Azdejković @azdejkovic1

Književnica i dramaturškinja Maja Pelević izjavila je da je "sramotno" da je premijerka Srbije @anabrnabic sebi obezbedila normalnu istopolnu vezu, a za gej prava je uradila "bukvalno nula". I ja bih se složio sa Majom!

Car Bog @car_bog

Profa sa faksa u gej klubu .

Sad mi je jasno sto sam padala sedam puta!

Sara Nijagara @wtf__nijagara

Smešni su mi svi koji nazivaju #Eurovision peder balom. Jesu li to pederi samo na vašim TV ekranima paradirali? Ja sam gledala zbog i isključivo, muzike.

Šta me briga ko je gej! Vi imate veliki problem sa takvim stavom i razmišljanjem.

twitter.com/LGBTSrbija

Šušumiga @savke_davke

Počeo prajd misec;

Vrime je sa gej robu.

Марко Краљевић Вокү @bokytobl

Kaže komšija, citiram:

PEDERI OČEDU PET GEJ MREŽU!

Pijacica @pijacica

Hrvatski sud odbio je žalbu Ministarstva za demografiju i time omogućio gej paru da ravnopravno učestvuje u procesu usvajanja dece. Prvohrvati i prvosrbpijanci, žao mi je, ali vreme se zaustavilo samo u vašim glavama i nigde drugde.

Авис полу-педер @BlizzardAvis

Idem da kupim gej sveće i bi zastavu od Vučićevog novca samo da legne.

Belgrade Pride2022 EuroPride

12 - 18 September